ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠ. ΘΕΣ)ΝΙΚΗΣ
ΑΠΟΘΗΚΗ
Φ. 8256

Δ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΕΠΩΝΥΜΑ ΠΟΝΤΙΑΚΑ

(ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΕΚΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΟΝΤΟΥ)

Βιβλ. Εθ. 5477/9

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ,,
1934

Τῇ εὐσεβεστάτῃ Ἰωάννᾳ Δουκαγγέλου
Παλαιολογίνᾳ
Δ. Αἰ. Χωνιάτης

ΕΠΩΝΥΜΑ ΠΟΝΤΙΑΚΑ[1]

Διὰ νὰ διακρίνωνται ἀπ' ἀλλήλων πρόσωπα τὸ αὐτὸ φέροντα βαπτιστικὸν ἢ κύριον ὄνομα, πρωίμως ἤδη παρέστη καὶ παρὰ τοῖς Ποντίοις, ὡς πανταχοῦ τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἡ ἀνάγκη νὰ δηλοῦται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς[2] τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ὁ λόγος προσώπου, τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο ἐκφέρεται, ὑπονοουμένου ἢ καὶ συνεκφερομένου τοῦ οὐσιαστικοῦ «ὁ γυιὸν» (ἤτοι ὁ υἱὸς) ἢ «ἡ θαγατέρα» (τ. ἔ. ἡ

[1] Πίναξ ἑρμηνευτικὸς τῶν ἐν τῷ κειμένῳ βραχυγραφιῶν τῶν τοπωνυμίων: Ἄδ.=Ἄδυσα χωρίον πρὸς Δ τῆς Ἀργυρ., Ἀμισ.=Ἀμισός, Ἀργ.=Ἀργονη (Ἀργίνης μεταλλεῖον), Ἀργυρ.=Ἀργυρόπολις, Ἄτρ.=Ἄτρα (ἡ) χωρίον ΝΔ τῆς Ἀργυροπ., Μπαϊb=Μπαϊbούρτ' (τὸ) κωμόπολις ἐν τῇ Μεγ. Ἀρμενίᾳ, Δορ.=Δορούλ ὑποδιοίκησις τῆς διοικήσεως τοῦ Γκιουμουσχανέ, Ἑλ.=Ἐλεβὴ κωμόπολις πρὸς Δ τῆς Τραπεζοῦντος, Ἐρζ.=Ἐρζιγκιὰν κωμόπολις τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ παρὰ τὸν ἄνω Εὐφράτην, Ἐρζερ.=Ἐρζερούμ (τὸ) πόλις τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ. Ἴμερ.=Ἴμερα χωρίον Ἀργυρ., Καράπ.=Καράπερτσιν (τὸ) κώμη παρὰ τὴν Ἀμισόν, Κερασ.=Κερασοῦς πόλις πρὸς Δ τῆς Τραπεζοῦντος, Κιουρτ.=Κιουρτιοὺν (τὸ) περιφέρεια πρὸς Ν Τριπόλεως (τῆς ἐν Πόντῳ), Κοτύωρ.=Κοτύωρα (κοινῶς τουρκιστὶ Ὀρδού), Κρώμ.=Κρώμνη χώρα πρὸς Δ Ἀργυρ., Λιβ.=Λιβερὰ (ἡ) κωμόπολις τῆς Ματζούκας ΝΑ τῆς Τραπ., Ματζ.=Ματζούκα χώρα πρὸς Ν τῆς Τραπ. ἀποτελοῦσα ἐκκλησιαστικῶς τὴν μητρόπολιν Ροδοπόλεως, Μούζ.=Μούζαινα περιφέρεια πρὸς Β τῆς Ἀργυροπ., Νικόπ. Κολων.=Νικόπολις Κολωνείας, Οἰν.=Οἰνόη (Οὔνια τουρκ.), Ὄφ.=Ὄφις, ἡ περὶ τὸν ποταμὸν Ὄφιν χώρα πρὸς Α τῆς Τραπεζ., Πλάτ.=Πλάτανα (τὰ), παράλιος κωμόπολις πρὸς Δ τῆς Τραπεζ., Ρίζ.=Ρίζαιον πολίχνη πρὸς Α τοῦ Ὄφεως, Ροδόπ.=Ροδόπολις μητρόπολις τῆς χώρας Ματζούκας, Σάντ.=Σάντα (ἡ) περιφέρεια πρὸς Α τῆς μονῆς Σουμελᾶ καὶ πρὸς Ν τῆς Τραπεζ., Σιν.=Σινώπη πόλις παράλιος πρὸς Δ τῆς Ἀμισοῦ, Σούρμ.=Σούρμαινα (τὰ) περιφέρεια πρὸς Α τῆς Τραπεζ. καὶ πρὸς Δ τοῦ Ὄφεως, Τραπ.=Τραπεζοῦς παράλιος πρὸς Α τῆς Κερασ. πόλις, Τρίπ.=Τρίπολις (ἡ ἐν Πόντῳ) κωμόπολις πρὸς Δ τῆς Τραπεζ. Τζολόch.=Τζολόchαινα χωρίον ΒΔ τῆς Ἀργυρ., Tchαγρ.=Tchαγρὰκ χωρίον παρὰ τὸ Κιουρτιούν, Χαβ.=Χαβίανα χωρίον ΒΔ τῆς Ἀργυροπ., Χαλδ.=Χαλδία (μητρόπολις), Χάσκ.=Χάσκιοϊ χωρίον ΝΔ τῆς Ἀργυροπ., Chερ.=Cherίανα (ἡ) καζὰς τοῦ Γκιουμουσχανέ, Χουτ.=Χουτουρὰ (ἡ) κώμη ἀνατολικῶς τῆς Ἀργυροπόλεως.

[2] Ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς μνημονεύεται τὸ τῆς μητρός, ἂν τυχὸν αὕτη εἶναι γνωστοτέρα, ἢ ἂν ὁ σύζυγός της ἀποδημῇ ἐπὶ μακρὸν χρόνον.

θυγάτηρ), οἷον: «τῖ Κοσμᾶ ὁ Κωνσταντῖνον» (ὁ υἱὸς τοῦ Κοσμᾶ Κωνσταντῖνος), «τῖ χατζῆ-Νικόλα ὁ γυιὸν ὁ Δημήτρις», «τῖ Ποπα-έρ (τ. ἔ. τοῦ Παπα-Γεώργι) ἡ Σοφία». Ἐπειδὴ ὅμως καὶ πάλιν ἦτο δυνατὸν πολλάκις νὰ ἐπέλθῃ σύγχυσις ἐκ τῆς τυχὸν ὁμωνυμίας δύο ἢ καὶ περισσοτέρων προσώπων διαφόρων καὶ τῆς συμπτώσεως νὰ ἔχουν ταῦτα καὶ τὸ αὐτὸ πατρικὸν ὄνομα, παρουσιάσθη ἡ ἀνάγκη νὰ γίνεται χρῆσις καὶ ἑτέρου ὀνόματος ἐπιπροσθέτου, τοῦ πατρωνυμικοῦ ἢ ἐπωνύμου, τὸ ὁποῖον ἄλλως καὶ ἐπίθετον λεγόμενον καὶ παρὰ τοῖς Ποντίοις ***παρωνύμ'*** (τ. ἔ. παρωνύμιον) καὶ τουρκιστὶ ***λαγόπ, λαγοὺπ*** ἀντὶ ***λαγὰπ*** ἐκφέρεται εἰς τὴν αὐτὴν πτῶσιν, εἰς ἣν καὶ τὸ βαπτιστικὸν ἢ κύριον ὄνομα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου καὶ ἐν ἐλλείψει τοιούτου πολλάκις γίνεται χρῆσις ὀνόματος ἐπαγγελματικοῦ, ἐθνικοῦ ἢ ἄλλου ὁπωσδήποτε χαρακτηρίζοντος τὸ πρόσωπον. Τὸ τοιοῦτον πρόσθετον ὄνομα παράγεται συνήθως ἐκ τοῦ βαπτιστικοῦ ἢ κυρίου ὀνόματος τοῦ πατρὸς διὰ προσλήψεως ἰδίας παραγωγικῆς καταλήξεως καὶ μάλιστα τῆς -***ίδης*** (ἢ -***άδης***) εἰς τὰ ἁπλᾶ καὶ τοῦ -***πουλλος*** (-***όπουλλος*** ἐκ τοῦ οὐσ. ***πουλλὶν***) ἢ τοῦ ***ὀγλοὺ*** (=υἱὸς) εἰς τὰ σύνθετα, μεταδίδεται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐξ ἀρχῆς πατρωνυμικὸν ἀπὸ τοῦ πρώτου λαβόντος αὐτὸ εἰς τὰ τέκνα του, ἄρρενα καὶ θήλεα (εἰς τὰ τελευταῖα ὅμως μέχρι τοῦ γάμου αὐτῶν) ὡς ἐπώνυμον ἢ ἐπίθετον καὶ ἐκ τούτων εἰς τοὺς ἐγγόνους, τοὺς δισεγγόνους καὶ καθεξῆς, προκειμένου ὅμως περὶ θηλέων, ἐκφέρεται τοῦτο κατὰ γενικήν, ὡς καὶ ὅταν πρόκειται περὶ τῆς συζύγου (οἷον: Εἰρήνη Πηλίδου, ἐνν. θυγάτηρ, Ἐριφίλη Γρηγοριάδου, ἐνν. σύζυγος) κ. ἄ. Ἀλλὰ καὶ διάφορα περιστατικὰ ἢ καταστάσεις προσώπων, ἀφορμαὶ ἢ αἴτια τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐμφανίσεως αὐτῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἢ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ των προκαλοῦν τὴν ἐξ οὐσιαστ. συγκεκριμένων ἢ ἐπιθέτων γένεσιν ἐπωνύμιων.

Πρὸς ἐκπόνησιν τῆς παρούσης μελέτης πλὴν τῶν ἐπωνύμων, ὅσα κατὰ καιροὺς εἴχομεν περισυλλέξει ἰδίως ἐκ τῆς ἐπαρχίας Χαλδίας, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ὡς πηγαὶ βοηθητικαὶ καὶ τὰ ἑξῆς: α΄) χειρόγραφος κῶδιξ (ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 17ου αἰῶνος) τοῦ ἐν Ἀργυροπόλει τῆς Χαλδίας μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου περιλαμβάνων πλεῖστα ἐπώνυμα μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ὑπῆρξαν δωρηταὶ χρημάτων ὑπὲρ τοῦ ναοῦ (ἢ καὶ τῶν σχολείων) ἢ ἀφιερωταὶ οἰκιῶν, καταστημάτων, ἀργυρῶν κανδηλῶν ἢ σταυρῶν, ἱερῶν ἀμφίων καὶ ἄλλων πραγμάτων εἰς αὐτόν, β΄) ὁ ἐν τέλει τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ξυνωρὶς» ἔργου τοῦ

Γ. Κανδηλάπτου κατάλογος τῶν Ποντίων συνδρομητῶν καὶ γ') συμβολὴ τῶν φίλων πατριωτῶν κ. κ. Χρυσοστ. Μυρίδου ἐκ Λιβερᾶς τῆς Ματζούκας, Σάββα Σταυριανίδου ἐκ Ριζαίου, Δ. Δημητριάδου ἐκ Σουρμαίνων, ὡς καὶ τοῦ πανοσιολογιωτάτου Παπα-Ἀβραὰμ Σουρμαινίτου, προθύμως παρασχόντων ἐπώνυμα τῆς πατρίδος αὐτῶν, τοῦ μὲν πρώτου 90, τοῦ δὲ δευτέρου 35 μετὰ 2 χλευαστικῶν, τοῦ τρίτου 28 καὶ τοῦ τετάρτου 33 μετὰ 32 χλευαστικῶν ἢ σκωπτικῶν [1]. Εἰς τοὺς κυρίους τούτους ἐκφράζονται καὶ δημοσίᾳ θερμαὶ εὐχαριστίαι μετὰ τῆς εὐχῆς ὅπως τὸ ἀξιόζηλον αὐτῶν παράδειγμα μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι πατριῶται ἐπιθυμοῦντες τὴν περισυλλογὴν καὶ δημοσίευσιν παντός, ὅ τι ἀνάγεται εἰς τὴν καθόλου ἱστορίαν τοῦ ἀλησμονήτου Πόντου πρὶν ἢ τοῦτο ὁλοτελῶς ἐκλείψῃ σὺν τῇ ἐκλείψει μάλιστα τῶν πρεσβυτέρων τῶν κατεχόντων στοιχεῖα πολύτιμα.

Ἡ διάταξις τῆς ὕλης ἔγινε κατὰ κατηγορίας ὁρισθείσας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχικῆς προελεύσεως τῶν ἐπωνύμων καὶ τῆς τάξεως, εἰς ἣν ταῦτα ἀνήκουν, ἂν καὶ ἐνίοτε συμβαίνει τὸ αὐτὸ ἐπώνυμον νὰ ὑπάγεται εἰς δύο κατηγορίας.

Ἡ παράθεσις ἑνὸς μόνον τοπωνυμίου εἰς ἐπώνυμον δὲν ἀποκλείει τὴν χρῆσιν αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλα τοῦ Πόντου μέρη, ἂν δὲ πλεῖστα ἐπώνυμα ἀναγράφωνται ἄνευ τοπωνυμίου, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ταῦτα εἶναι ἢ πάγκοινα ἐν Πόντῳ ἢ πανελλήνια ἢ ἐκ διαφόρων κειμένων ἀναγεγραμμένα ἄνευ τοπωνυμίων. Πρὸς εὐκολίαν τῶν ἀναγνωστῶν παρατίθεται ἐν ἀρχῇ πίναξ ἑρμηνευτικὸς τῶν βραχυγραφικῶς σημειουμένων τοπωνυμίων.

Ὡς ἐπώνυμα συνηθίζονται παρὰ τοῖς Ποντίοις 1) κύρια ἢ βαπτιστικὰ ἀμετάβλητα, ὡς ἔχουν, ἢ μεταβαλλόμενα διὰ προσλήψεως διαφόρων καταλήξεων, ἐν αἷς καὶ τῆς -ης, τῆς ὁποίας τὸ ἄτονον ***η*** συνήθως ἢ ἀποβάλλεται ἢ διατηρεῖται μέν, ἀλλὰ προφέρεται ἐν συνιζήσει, ἐὰν προηγῆται αὐτοῦ φωνῆεν α, ε, η, ι, ο, ου, 2) διάφορα ἄλλα παραγόμενα ἐξ οὐσιαστ. ἢ ἐπιθ. Ἕλλην. ἢ Τουρκ. προσλαμβανόντων διαφόρους καταλήξεις, 3) ἐπαγγελματικὰ φέροντα διαφόρους καταλήξεις, 4) ἐθνικὰ μετὰ διαφόρων καὶ ταῦτα καταλήξεων, 5) οἰκογενειακά τινα ὀνόματα εἰς -***άντης*** οὕτω σχηματισθέντα ἑνικῶς ὑπὸ λογίων παρὰ τὸν κοινῶς συνηθιζόμενον κατὰ πληθ. ἀριθμ. τύπον εἰς -***άντ(οι)***, -***άντων***, -***άντας***, 6) Ὀλίγα τινὰ εἰς -***ῆς***, -***ής***,

[1] Τὰ χλευαστικὰ ἢ σκωπτικὰ (κοιν. παρατσούκλια) ἐν τῇ Ποντικῇ διαλέκτῳ ***προσονείδα*** καὶ ***προσωνύμα*** λεγόμενα χρήζουν ἰδιαιτέρας περισυλλογῆς καὶ μελέτης.

-κλῆς κύρια ὀνόματα ἢ παράγωγα ἐξ ἐπιθ. Ἑλλην. ἢ Τουρκ. ἢ καὶ οὐσιαστικῶν καὶ 7) διάφορα ἄλλα ἀγνώστου ἢ καὶ πιθανολογουμένης παραγωγῆς. Σημειωτέον δέ, ὅτι πολλῶν ἐπωνύμων ἡ ἀρχικὴ προέλευσις καὶ ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη μορφὴ αὐτῶν στηρίζεται ἐπὶ προφορικῆς παραδόσεως, τὴν ὁποίαν μόνον ὀλίγοι, οἱ πρεσβύτεροι ἰδίως, δύνανται νὰ γνωρίζουν καὶ ὡς ἐκ τούτου εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, ἂν πρὶν ἐκλείψουν οὗτοι περισυνελέγοντο αἱ τοιαῦται παραδόσεις, ὡς συμβάλλουσαι πολὺ καὶ αὗται εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῆς γενέσεως αὐτῶν καὶ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξίν των.

1. ***Κύρια ἢ βαπτιστικὰ*** λαμβανόμενα καὶ ὡς ***ἐπώνυμα.***

Τὰ λαμβανόμενα καὶ ὡς ἐπώνυμα βαπτιστικὰ ἢ κύρια ὀνόματα (ἐν Σουρμαίνοις καὶ Ριζαίῳ κατὰ γενικὴν ἔναρθρον ἐκφερόμενα) ἢ παραμένουν ἀμετάβλητα (ὡς πρὸς τὰς καταλήξεις τοὐλάχιστον) ἢ ὁπωσδήποτε μεταβάλλονται διὰ προσλήψεως διαφόρων καταλήξεων ἢ τῶν -πουλλος (-όπουλλος), -ὀγλοὺ ὡς β΄ συνθετικοῦ, ἐὰν εἶναι σύνθετα.

Ι. Ἀμετάβλητα: ***Ἀκρίτας, Ἀμιράς, Αὐγερινός, Γρηγορᾶς,*** Ζωσιμᾶς (μαρτυρούμενον ἐν τῷ χειρογράφῳ κώδικι ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος), τοῦ ***Ἐφραὶμ*** (=Ἐφραιμίδου) Σούρμ., ***Κωσταντάρας*** Σιν., ὁ ***Λογγῖνον*** Λιβ., ***Λογίζος*** (καὶ ἔναρθρον ὁ Λογίζον, τοῦ Λογίζονος) ἤδη τὸ 1726, ***Λουκᾶς*** (ἀντὶ Λουκίδης, ἢ Λουκόπουλλος) Ἀργυρ., ***Παλαμᾶς*** αὐτ., ***Παραῦκευᾶς*** Τραπ., ***Τιμέας*** Χαλδ. (ἤδη τὸ 1727), ***Φωκᾶς*** Ἀργυρ. Λιβ. Σούρμ. καὶ ***Φώκας*** Ἀργυρ.

ΙΙ. Μεταβεβλημένα πως διὰ προσλήψεως διαφόρων καταλήξεων βαπτιστικὰ ἢ κύρια λαμβανόμενα ὡς ἐπώνυμα, ἢ τῶν -πουλλος (-όπουλλος) -ὀγλου ὡς β΄ συνθετικοῦ, ἐὰν εἶναι σύνθετα, ἢ τοῦ Σλαυ. ***-οφ,*** παρ' αὐτὰ δὲ καὶ οὐσιαστικὰ προσηγορικά, ἐπίθετα ἢ ἐπαγγελματικὰ Ἑλληνικὰ ἢ Τουρκικά, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἑξῆς:

α΄) ***-ίκας*** ὑποκ. ἐν Ριζ. συνήθως κατὰ γενικήν, ὡς τοῦ ***Γρηγορίκα*** (ἐνν. τὸ παιδὶ ἢ ὁ γυιός), τοῦ ***Κωσταντινίκα.***

β΄) ***-ίτσος*** (σπαν.) ὑποκορ. ἐν Λιβ., οἷον ὁ ***Παντωνίτσον*** (εἰς αἰτ. μετ' ἄρθρου ὀνομαστ., ὡς συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλα κύρια ὀνόμ. οὐσιαστ. συγκεκριμένα καὶ ἐπίθετα πλεισταχοῦ τοῦ Πόντου) τ. ἔ. ὁ Παπαντωνίτσος.

γ΄) ***-ᾶνος*** (σπαν.), οἷον: ***Κωτᾶνος*** Ἀργυρ. (παρὰ τὸ Κώτας=Κώστας). Τοῦ δὲ ἐν Λιβ. ***Τουφάνος*** (ὁ Τουφάνον) κατάληξις εἶναι -ος, διότι τὸ ὄνομα ἐν τῇ Τουρκικῇ φέρεται ***Τουφάν,*** τὸ ὁποῖον ὑπὸ τῶν Ἀργυροπολιτῶν ἐλέγετο ***Τουφάν-τ-ς*** τ. ἔ. Τουφάνης.

δ΄) **-ούλλης** (καὶ συνηθ. -ούλλ-τ-ς) ὑποκορ., ὡς **Δρακούλλης** (συνηθ. Δρακούλλ-τ-ς[1] παρὰ τὸ δράκος) Λιβ., **Κακούλλης** Λιβ. Τραπ. κ. ἀ. (καὶ Κακούλλ-τ-ς[1] ἐκ τοῦ Κάκος θωπευτ. τοῦ Κυριάκος (ἂν μὴ ἐκ τοῦ Τουρκ. κιακιοὺλ = bούκλα, κακούλ᾽ Χαλδ. κ. ἀ., ὁπότε καὶ γραπτέον **Κακούλης** δι᾽ ἑνὸς **λ**), **Μακούλλ-τ-ς**[2] (ἀντὶ Μαρκούλλης) Λιβ., ὡς καὶ **Πατούλλ-τ-ς** (τ. ἔ. Ὑπατιούλλης παρὰ τὸ Ὑπάτιος), **Φουντούλλης** καὶ Φουντούλλ-τ-ς (τ. ἔ. Ἀφεντούλλης, ὡς μαρτυρεῖται ἤδη τὸ 1740, ἀντὶ τοῦ Αὐθεντούλλης).

ε΄) **-οφ** (ἀντὶ **-οβ** Σλαυ.) καὶ **-οφ᾽ς** (εἰς τὰ ἐνάρθρως ἐκφερόμενα), οἷον: **Κοσμᾶνοφ** (κατὰ τὸ Κωτᾶνοφ) ἀντὶ **Κοσμόφ, Κωσταντῖνοφ** (= Κωνσταντινίδης), **Κωτᾶνοφ** (Κωτάνος ἐπών.), **Πολάτοφ** (Πολάτος ἐπών.), **Σαχάροφ** (Σάχαρος ἐν Ἄτρα ἐπών., ἤδη τὸ 1727 Θεόδ. Σάχαρος), **Χαρίτοφ** (Χαρίτων), ὁ **Μοσκόφ᾽ς** (τ. ἔ. Μοσκόβης = Μοσχοβίτης), ὁ **Τιτόφ᾽ς** (Τίτος).

ς΄) **-δης (-άδης -εάδης -ειάδης -είδης -ιάδης -ίδης -ύδης).**

Τούτων τὰ μὲν πλεῖστα πανελλήνια προέρχονται, ὡς καὶ ἐν τῇ καθόλου Ἑλληνικῇ, ἐκ κυρίων ἢ βαπτιστικῶν ὀνομάτων, ἱκανὰ δὲ ἐξ οὐσιαστικῶν συγκεκριμένων ἢ ἐπιθέτων Ἑλληνικῶν ἢ καὶ Τουρκικῶν, ἄλλα (κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὑπὸ διδασκάλων πλασθέντα) ἐξ ἄλλων κοινῶν παρὰ τῷ λαῷ ἐπωνύμων διάφορον τῆς **-ίδης** κατάληξιν ἐχόντων καὶ ἄλλα ἐξ ἐπαγγελματικῶν ὀνομάτων Ἑλλην. ἢ καὶ Τουρκικῶν προσλαμβάνοντα τὴν κατάληξιν **-ίδης** (ὡς καὶ τὰ ὑπὸ διδασκάλων κατὰ μετάφρασιν ἐκ τύπου Τουρκικοῦ ὅλως Ἑλληνικὰ ἐπαγγελματικά). Παραδείγματα ἑκάστου εἴδους τῶν τοιούτων παρατίθενται ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς: **Θωμάδης** (παρ᾽ ὃ καὶ **Θωμαΐδης**), **Ἀνδρεάδης, Βορεάδης** Σιν. (ἐκ τοῦ Τουρκ. **borγιάζογλου**), **Βασιλειάδης, Ἑρμείδης, Χαραλαμπείδης, Ἀλεξιάδης, Ἀνανιάδης, Κυπριάδης, Ἀμανατίδης (Ἀμανάτ᾽ς** κοιν.), **Ἀβραμίδης, Ἀκριτίδης (Ἀκρίτας** κοιν.), **Ἀμαραντίδης** (Ἀμάραντος, **Μάραντος** κοιν.), **Βελισαρίδης** (Βελισάριος), **Γαρουφαλίδης** (**Γαρούφαλος** κοιν.) Ἀμισ. κ. ἀ., **Ἰασονίδης** Χαλδ., **Ἰουστινιανίδης** Τσαγρ., **Καλαντίδης** (Κάλαντος κ. ὄν. ἐν Σουρμ.), **Καβαγιαννίδης** (Καβα-Γιάννης) Τραπ.,

[1] Τὸ **τ** μεταξὺ **λ** καὶ **σ** ἀνεπτύχθη διὰ τὸ δυσπρόφερτον τοῦ συμπλέγματος **λσ**, ὡς συμβαίνει πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ Πόντου, προκειμένου περὶ συμπτώσεως συμπλεγμάτων **λσ, νσ, ρσ** προερχομένων κατόπιν ἐκκρούσεως ἀτόνου **ί (ει, η, ι, υ)**. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ Πόντου ἀναπτύσσεται καὶ **π** μεταξὺ τοῦ **μ** καὶ **σ** εἰς τὸ σύμπλεγμα **μσ**.

[2] Τὸ **ρ** ἀπεβλήθη δι᾽ ἀνομοίωσιν.

Κορχανίδης (Κορχάν-τ-ς Ἀργυρ. ἐξ ἀρχικοῦ τύπου ***Κιὸρ Ὀχάνης***), ***Κωταλακίδης*** (***Κωταλάκ'ς*** ἐν Ἀργυρ. ἐκ τοῦ ***Κώτας*** κατὰ τὰ ***Γεωρμαλάκ'ς, Μουχαλάκ'ς***), ***Μουρατίδης*** (ἐκ τοῦ Τουρκ. ***Μουράτ*** [1]), ***Μυρίδης*** Λιβ. (ἀντὶ ***Μυρωνίδης***), ***Πανίδης*** (***Πάνος*** θωπευτ. τοῦ Παναγιώτης), ***Προκοπίδης*** (***Προκόπ'ς*** Ἀργυρ. Λιβ. ἐκ τοῦ Προκόπιος), ***Σαβουλίδης*** (Σαουλίδης ἐκ τοῦ ***Σαβούλτς*** Λιβ. τ. ἔ. Σαούλης = Σαούλ), ***Σταυριανίδης*** (***Σταυριανὸς***) Ρίζ., ***Τιμωνίδης*** (***Τίμων,*** ἂν μὴ ἐκ τοῦ ***τιμών'***, τιμώνι κοιν.) Τραπ., ***Φιλιππίδης, Χαριτωνίδης*** (Χαρίτων), ***Χριστίδης*** (Χρῖστος), ***Χριστοφορίδης*** Τσάγρ. κ.ἀ., ***Ἀλεκτορίδης*** (ἀλέκτωρ) λόγιον, ἀντὶ τοῦ Πετεινὸς Ἀργυρ., ὡς καὶ τὰ ***Γιγαντίδης*** (γίγας), Δρακουλλίδης (***Δρακούλλτς*** Λιβ. τ. ἔ. Δρακούλλης παρὰ τὸ δράκος), ***Δρακοντίδης*** (***δράκος*** = δράκων), ***Θωΐδης*** Ἀργυρ. (***θὼς*** ἀρχ., κατὰ μετάφρασιν τοῦ κοινοῦ ***Τζάκαλος*** ἐπων.), ***Λεοντίδης*** (κατὰ μετάφρασιν τῶν ***Ἀσλάνογλου, Ἀσλανίδης***) Τραπ., ***Χαρωνίδης*** (Χάρων, κοιν. Χάρος) Κρώμ., ***Κιτρίδης*** (κίτρον) Τραπ., ***Μπαστιάδης*** (κατὰ μετάφρ. τοῦ Τουρκ. ***Μπαστίογλου***) Κοτύωρ., ***Παλαιστίδης*** Ἀργυρ. (παλαιστὴς) νεώτ., ὡς καὶ ***Πηλίδης*** αὐτ. καὶ Τραπ. ἐσφαλμένως γραφόμενον διὰ τοῦ ***ει*** ἐν τῇ παραληγούσῃ καὶ ἀστόχως ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἀντικαταστῆσαν τὸ κυρίως ἐθνικὸν ***Τζαμουρλοὺς*** (ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ χωρίον ***Τζαμούρα***), ***Κοχλιάδης*** Τραπ. (κόχλος = κοχλίας), ***Ψωμιάδης*** Κοτύωρ. (ψωμίν), ***Μπατμανίδης*** (βατμὰν Τουρκ. βάρος 6 ὀκάδων συνήθως), ***Σπορίδης*** Ἀργυρ. (σπόρος, κατὰ μετάφρ. τοῦ συνήθους παρὰ τῷ λαῷ ***Τοχούμ-π-ς*** ἐκ τοῦ Τουρκ. τοχοὺμ = σπόρος), ***Δαργοντζίδης*** δαρχουντζοὺ Τουρκ. ἐπαγγελμ. ἐκ τοῦ δαρχούν, δαργόν' ἐν Χαλδ., ἐξ οὗ καὶ Δαργοντζὴ Δαργοντζίδης), ***Καγκελλίδης*** Πλάτ. (νεώτ. ἐκ τοῦ Καγκέλλ-τ-ς τ. ἔ. Καγκέλλης ἀναγομένου εἰς τὸ ***καγκέλλ'*** = κιγκλίδωμα καὶ κιγκλιδωτόν), ***Ζαρωτιάδης*** Τσάγρ. (ζαρωτὸς = λοξός, στραβός), ***Καρβωνίδης*** Τραπ. (νεώτ., μετάφρ. τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ Καρβώνογλου ἀναγομένου εἰς τὸ Τουρκ. Κιομιουρτζόγλου) [2], ***Κοκκινίδης*** Ὀφ. Τραπ. (κόκκινος), ***Καλιφίδης*** Λιβ. (ἀντὶ Καλυβίδης ἐκ τοῦ καλυβὸς=καλυβίτης) παρετυμολογικῶς πρὸς τὸ Καλίφης (Χαλίφης), ***Γαριβίδης*** καὶ ***Γαριβίδης*** νεώτ. ἐκ τοῦ garíbης, garíb'ς, Τουρκ.

[1] Τοῦτο καίπερ Τουρκ. κύριον ὄνομα ἅπαξ προσληφθὲν ὑπὸ τῶν Ποντίων ἐχρησιμοποιήθη ὡς βαπτιστικόν. Τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη καὶ εἰς Τουρκικὰ γυναικεῖα κύρια ὀνόματα, ὡς τὰ ***Ναρχατούν, Σουλτάνα, Μερτζάνα, Χατούνα*** κ. ἄ.

[2] Τοῦτο μετεφράσθη εἰς ***Ἀνθρακόπουλλος*** ὑπὸ τῶν διδασκάλων καὶ ὡς τοιοῦτον φέρεται ὑπό τινος ἐκ τοῦ Κεσκὶν μααδὲν καταγομένου.

garíb=ξένος (πβ. καὶ τὸ σύνηθες παρὰ Ποντίοις Ξενίδης), ***Ἐξακουστίδης*** (Ἐξάκουστος κύρ. καὶ ἐπών.), ***Ἐπιτροπίδης*** (Ἐπίτροπος καὶ ὡς ἐπών.), ***Εὐκαρπίδης*** Κερασ. (ἀρχ. Εὔκαρπος;), ***Κωφίδης*** Ἀργυρ. (Κωφὸς καὶ ὡς ἐπών.), ***Λωλίδης*** ἐν Δορυὸλ Χαλδίας (λωλός), ***Μακρίδης*** Ἀμισ. κ. ἀ. (μακρύς), ***Μαυρίδης*** Τρίπ. κ. ἀ. (μαῦρος), ***Μελανοφρύδης*** Ἀδ. (κατὰ μετάφρ. τοῦ Τουρκ. ***Καρακὰch*** τ. ἔ. Καρακάσης, ὅθεν τὸ παρὰ τοῖς Ἀργυροπολίταις ***Καρακάης*** καὶ τοῖς Σουρμενίταις ***Καρακάσο)***, ***Καμπουρίδης*** νεώτ. (ἐκ τοῦ Καμπούρ-τ-ς Ἀργυρ. Πλάτ. τ. ἔ. Καμπούρης ἐπίθ. καὶ ἐπών. Τουρκ. καμποὺρ = ὑβός), ***Οἰκονομίδης*** (οἰκονόμος), ***Κελεσίδης*** Νικόπ. Κολων. (νεώτ. ἐκ τοῦ Κελέης ἀντὶ Κελέσης, Τουρκ. ***κελὲch***=κασσιδιάρις), ***Τσακιρίδης*** καὶ Τσαχουρίδης (νεώτ. ἐκ τοῦ τσακίρης, ἐν Ἀργυρ. τσαχούρτς, Τουρκ. τσακὶρ=γαλανός, κυανοῦς), ***Κακουλλίδης*** Λιβ. Τραπ. (νεώτ. ἐκ τοῦ λαϊκοῦ Κακούλλ-τ-ς, Τουρκ. Κακούλογλου, ἰδ. σ. 210 δ'), ***Τσολακίδης*** νεώτ. (Τσολάκ'ς καὶ τσολάχ'ς Ἀργυρ. ἐκ τοῦ Τουρκ. τσολὰκ=κουλλός, κουλλοχέρης), ***Ἀμπελίδης*** νεώτ. (Ἀμπελᾶς ἐπών.), ***Κεφαλίδης*** Τραπ. (Κεφάλας ἐπών.), ***Κτενίδης*** Κρώμ. (Κτενᾶς ἐπών. ἐξ ἐπαγγελματικοῦ), ***Πανταζίδης*** νεώτ. (Πανταζῆς Σιν. ἐπών.), ***Πασχαλίδης*** νεώτ. (Πασχάλης ἐπών.=Μπαϊράμ'ς Λιβ.)—***Κεβαβτζίδης*** Ἀργυρ. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ κοινοῦ λαϊκοῦ κεβαβτζῆς Τουρκ. κεβαβτζὴ ὁ ψήνων σουβλάκια πρὸς πώλησιν), ***Καζαντζίδης*** Ἀργυρ. κ. ἀ. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ ἀρχικοῦ Καζαντζῆς, παρ' ὃ καὶ γαζαντζῆς, Ἀργυρ., Τουρκ. καζαντζὴ χαλκεύς, καὶ Καζαντζόγλου ἐπών.), ***Καϊκτζίδης*** Σούρμ. (νεώτερον ἀντὶ τοῦ Καϊκτζῆς Τουρκ. καϊκτζὴ ἐπαγγελμ. καὶ ἐπών.), ***Κεραμείδης*** νεώτ. (ἀντὶ τοῦ συνήθους ἐν Ἀργυρ. ***Πουρούτ'ς***=κεραμεὺς καὶ ἀγγειοπλάστης), ***Μεταλλείδης*** Ἀργυρ. νεώτ. κατὰ μετάφρ. τοῦ Τουρκ. μααδεντζὴ = μεταλλεύς, μεταλλουργός, ***Μουμτζίδης*** Ἀργυρ. καὶ Μουμτζόγλου ἐπών. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ συνήθους παρὰ τῷ λαῷ ***Μουμτζῆς,*** Τουρκ. μουμτζὴ= κηροποιὸς καὶ κηροπώλης), ***Μουταφίδης*** Ἀργυρ. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ ἀρχικοῦ ***μουτάφ'ς*** Τουρκ. ***μουτὰφ*** = πλέκτης σχοινίων καὶ καλυμμάτων ἵππου ἐκ τριχῶν αἰγός), ***Δεβετζίδης*** (νεώτ. ἀντὶ Δεβετζῆς Τουρκ. δεβετζὴ=ὁ ὁδηγὸς καμήλου), ***Μπογιατζίδης*** νεώτ. ἐν Ἀργυρ. κ. ἀ. (ἀντὶ τοῦ Μπογιατζῆς, Τουρκ. bογιατζὴ=βαφεύς), ***Σαρραφίδης*** Ἀργυρ. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ σαρράφης σαρράφ'ς, Τουρκ. σαρρὰφ ἐπαγγελμ. ὁ ἀργυραμοιβός), ***Σεμερτζίδης*** Ἀργυρ. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ Σεμερτζῆς Τουρκ. σεμερτζὴ = σαγματοποιός), ***Παλτατζίδης*** Cheρίαν. Χαλδ. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ κοινοῦ Παλτατζῆς Τουρκ. Παλτατζὴ στρατιωτικὸς

τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς), ***Ὑφαντίδης*** Ἀργυρ. (νεώτ. λόγιον ἀντὶ τοῦ λαϊκοῦ ***Τσιλφᾶς,*** Τουρκ. ***τσουλχὰ*** = ὑφάντης).

Καὶ τὰ ἑξῆς τρία φαίνεται, ὅτι εἶναι μεταφράσεις Τουρκικῶν: ***Ἀραβίδης*** Ὄφ. (Ἀράβογλου), ***Κουρτίδης*** Κρώμ. (Κιούρτογλου ἐκ τοῦ Κιούρτ = Κοῦρδος καὶ τοῦ ὄγλού), ***Περσίδης*** Τραπ. (Ἐτζέμογλου), ἐνῷ τὸ ***Χορομίδης*** Ἀργυρ. (νεώτ.) δύναται νὰ θεωρηθῇ προελθὸν ἐκ τοῦ αὐτόθι συνήθους λαϊκοῦ ***Χορόμπς*** (ἀντὶ Χορόμης) ἀναγομένου εἰς τὸ Τουρκ. Χαϊχουροὺμ = Ρωμαιὸς (Οὐροὺμ) ἀρμενόγλωσσος. Τὸ δὲ ***Χαμλίδης,*** ἐπώνυμον δύο Σινωπέων ἀδελφῶν ἐν Ἀθήναις, κατ' αὐτοὺς ἐξελληνίσθη πως διὰ τῆς καταλήξεως - ***ίδης*** ἐκ τοῦ Τουρκ. ***χαμλετζὴ*** = ἀρχηγὸς τῶν κωπηλατῶν λέμβου καθήμενος εἰς τὴν πρώτην σειρὰν αὐτῶν.

ζ) ***- πουλλος (- όπουλλος*** παρὰ τὸ ***πουλλὶν)*** ὡς β' συνθετ., ἐνῷ τὸ α' εἶναι κύριον ὄνομα, ἐπών., οὐσιαστ. συγκεκριμένον, ἐπίθετον, ἐθνικὸν ἢ καὶ ἐπαγγελματικόν, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἑξῆς παραδειγμάτων: ***Ἀκριτόπουλλος*** (Ἀκρίτας), ***Μαρκόπουλλος*** (Μᾶρκος), ***Φωστηρόπουλλος*** Ἴμερ. (Φωστήρ-τ-ς τ. ἔ. Φωστήρις = Φωστήριος), ***Ζαμανόπουλλος*** (Ζαμάνος ἐπών.) ἤδη τὸ 1858, ***Ἐρεβινθόπουλλος*** Τζολόχ. (νεώτ. κατὰ μετάφρασιν τοῦ Τουρκ. Νοχούτ̆ς παρὰ τὸ νοχοὺτ = ἐρέβινθος), ***Ἀηδονόπουλλος*** Ἀργυρ. (νεώτ. κατὰ μετάφρ. τοῦ Μπιβίλ-τ-ς τ. ἔ. bουλbούλης ἐκ τοῦ Τουρκ. bουλbούλ = ἀηδών), ***Ἀνθόπουλλος*** (νεώτ. κατὰ μετάφρ. τοῦ Μενεφσὲς Ἀργυρ. ἀναγομένου εἰς τὸ Περσ. bενεκσὲ = μενεξές, εἶδος ἄνθους), ***Θρουμμουλλόπουλλος*** (θρουμμούλλ' = ψίχουλλο) Κοτύωρ, ***Ζωναρόπουλλος*** (ζωνάρ', ἂν μὴ μᾶλλον ἐξ ὀνόματος Ζωναρᾶς), ***Πιπερόπουλλος*** (πιπέρ'), ***Ὀρνιθόπουλλος*** Ἀργυρ. (νεώτ. ἀντὶ τοῦ λαϊκοῦ Κοσσάρα = ὄρνις), ***Φερμανόπουλλος*** (φερμὰν Τουρκ. φερμάνι κοιν.) τὸ παρὰ τοῖς Ἀνατολίταις Φερμάνογλου, ***Σειρηνόπουλλος*** Τραπ., ***Τσαλιγόπουλλος*** (νεώτ. ἀντὶ τοῦ ἐν κοινῇ χρήσει ***Τσαλίγος*** Ἀργυρ. ἐκ τοῦ Τουρκ. τσελὶκ = χάλυψ· πβ. καὶ Χαλυβόπουλλος), ***Τεκνόπουλλος*** (τέκνον) Νικόπ. Κολων., ***Χρηματόπουλλος*** Χαβ. (νεώτ. κατὰ μετάφρ. τοῦ Τουρκ. ***ἀκτσὲ*** = ἄσπρα, χρήματα· πβ. καὶ ***Ἀγτσᾶς*** καὶ ***Ἀγτσές*** ἤδη τὸ 1725 μαρτυρεῖται ὡς ἐπώνυμον τὸ Ἀγτζὲς καὶ Ἀγτζὰς παρ' αὐτὸ),— ***Θειόπουλλος*** Σάντ. (θεῖος), ***Μαυρόπουλλος*** αὐτ. (μαῦρος), ***Ξανθόπουλλος*** (ξανθὸς) Ἀργυρ. Τζολόχ. Τραπ., ***Μικρόπουλλος*** Ἀργυρ. (νεώτ.),— ***Περσόπουλλος*** Τραπ. (Πέρσας = Πέρσης κατὰ μετάφρ. τοῦ Ἐτζέμογλου), ***Ραδόπουλλος*** (Ράδος Τουρκ. = Ρόδος),—***Ἀλευρόπουλλος*** (ἀλευρᾶς), ***Γραμματικόπουλλος*** Τραπ. κ. ἀ. (γραμματικός,

κατὰ μετάφρ. τοῦ Γιαζιτζόγλου), ***Ζευγαρόπουλλος*** Ἀργυρ. (νεώτ. ἀντὶ Ζευγόπουλλος, κατὰ μετάφρ. τοῦ Τουρκ. τσιφτζή, ἐξ οὗ καὶ τὸ παλαιότερον Τσιφτζὴς = ζευγᾶς, γεωργός), ***Καλφόπουλλος*** (νεώτ. κατὰ μετάφρ. τοῦ εἰς τὴν συνήθη χρῆσιν φερομένου Τουρκ. Κάλφογλου ἐκ τοῦ κάλφα = κάλφας καὶ ὀγλού), ***Λαγηνόπουλλος*** Ἀργυρ. (λαγηνᾶς), ***Ποπαδόπουλλος*** (ποπᾶς), ***Σιδηρόπουλλος*** νεώτ. (σιδηρᾶς κατὰ μετάφρ. τοῦ Τουρκ. demirtζὴ = σιδηρουργός).

η΄) ***- ογλη*** καὶ ***- ογλου*** (μετὰ δὲ τοῦ τελικοῦ ς τῆς ἓν. ὀνομ. ***- ογλης*** καὶ ***- ογλους).*** Ταῦτα τονιζόμενα ὅτε μὲν ἐπὶ τοῦ ***ο*** τῆς παραληγούσης, ὅτε δὲ ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ συλλαβῆς φέρουν ὡς α΄ συνθετ. κύριον ὄνομα Ἕλλην. ἢ Τουρκ., οὐσιαστ. συγκεκριμένον, ἐπαγγελματικόν, ἐθνικὸν ἢ ἐπίθετον ὡσαύτως Ἕλλην. ἢ Τουρκ., ὡς μαρτυροῦν τὰ ἑξῆς παραδείγματα: ***Ἀμιρόγλου*** (Ἀμιρᾶς) Ἐρζερ., ***Γιάγκογλους*** (Γιάγκος), καὶ ἐν Λιβ. ***Βασίλογλη*** (= Βασιλειάδης), ***Γοργόρογλη*** (= Γρηγοριάδης), ***Δήμογλη*** (Δῆμος), ***Μαρκογέρογλη*** (τ. ἑ. Μαρκο - γεώργ - ογλη), ***Μουράτογλη***, ***Μωϋσόγλης*** (καὶ ἐν Ὄφει ***Φώτογλη***)—***Ταβαντζόγλη*** (Τουρκ. ταβαντζὰ = πιστόλι), ***Κλιντζόγλη*** Λιβ. (πιθανῶς ἐκ τοῦ Τουρκ. κιλίτch = ξίφος).—***Ἀσλάνογλους*** Τραπ. (παρ᾽ ὃ καὶ ***Ἀσλανίδης*** ἐκ τοῦ Τουρκ. ***ἀσλὰν*** = λέων· πβ. καὶ τὸ Λεοντίδης), ***Μπαστίογλης*** (Τουρκ. ***βαστὶ*** = κρέας ψημένον μὲ λαχανικά), ὅθεν τὸ νεώτερον ***Μπαστιάδης*** Κοτύωρ., ***Γαδόγλη*** (Τουρκ. καδὴ = καδὴς κοιν.), ***Κιλάχογλου*** (Τουρκ. κιλὰχ) Ἀργυρ., ***Σεμίζογλη*** Σιν. (σεμὶζ = χλόη)—***Τσαρτζόγλη*** Λιβ. (ἐκ τύπου τσαρσουτζοὺ ἀναγομένου εἰς τὸ Τουρκ. τσαρσοὺ = ἀγορά), ***Καλφόγλου*** (κάλφας), ἐξ οὗ τὸ Καλφόπουλλος, ***Καζαντζόγλου*** (Τουρκ. καζαντζή, κοιν. καζαντζής), παρ᾽ ὃ καὶ Καζαντζίδης, ***Τσοβάνογλου*** (τζοβὰν Περσ. = βοσκός, ποιμήν), ὅπερ ἐξελληνισθὲν μετεβλήθη εἰς Ποιμενίδης Τραπ., ***Οὐστόγλης*** (Τουρκ. οὐστὰ) Ἀργυρ., ἤδη τὸν 17ον αἰῶνα, ***Κεσίσογλου*** (Τουρκ. κεσὶς = παπᾶς, ἱερεύς) Ὄφ. κ.ἀ., ***Κεσίσογλη*** Ροδόπ., ***Τερζόγλου*** Τραπ. (Τουρκ. ***τερζὴ*** = ράπτης), παρ᾽ ὃ καὶ Τερζόπουλλος νεώτ., ***Γιαζιτζόγλη*** Σιν. (Τουρκ. γιαζιτζὴ = γραμματικός, γραμματεύς), ὅπερ μετεφράσθη εἰς τὸ Γραμματικόπουλλος, ***Καρβώνογλη*** Σούρμ. (Καρβωνᾶς) νεώτ. Καρβωνίδης, ***Κεχαγιόγλου*** (κεχαγιά), παρ᾽ ὃ καὶ Κεχαγιόπουλλος, ***Καμπούρογλου*** (Καμπούρης καὶ Καμπούρ - τ - ς = ὑβός), νεώτ. Καμπουρίδης Πλάτ., ***Τοπάλογλου*** (τοπὰλ Τουρκ. = χωλὸς) — ***Ἐτζέμογλου*** (Ἐτζὲμ = Πέρσης), παρ᾽ ὃ καὶ Περσίδης Τραπ. καὶ Περσόπουλλος, ***Κούρτογλου*** (ἀντὶ Κιούρτογλου ἐκ τοῦ Κιοῦρτ = Κοῦρδος) νεώτ. Κουρτίδης Κρώμ.

Παρατηρεῖται, ὅτι εἰς ὅλα ταῦτα τὰ παραδείγματα τὸ β΄ συνθετ. ***ὀγλοὺ*** ἢ ὀγλὴ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ Ἑλλην. ***-δης*** (-άδης ἢ -ίδης)· ἢ καὶ τὸ ***-πουλλος*** (-όπουλλος).

2. ***Διάφορα ἄλλα*** παραγόμενα ἐξ οὐσιαστ. συγκεκριμένων ἢ ἐπιθέτων Ἑλληνικῶν ἢ Τουρκικῶν προσλαμβανόντων ἰδιαιτέρας καταλήξεις τὰς ἑξῆς:

α΄) ***-ᾶς*** -ὰς (καὶ σπαν. ***-ας*** προπαροξύτονον) ἐξ οὐσιαστ. ἢ ἐπίθ. Ἑλλην. ἢ καὶ Τουρκ., οἷον ***Ἀγτᾶς*** Ἀργυρ. (παρ' ὃ καὶ Ἀγτσές, Τουρκ. ἀκτσὲ = ἄσπρα, χρήματα) ἤδη τὸ 1725, ***Γουρζουλὰς*** (Ἀργυρ. Σούρμ.), ὅπερ κυρίως σημαῖνον τὴν πανώλη νόσον ἐλαμβάνετο ὡς σκωπτικὸν τὸ κατ' ἀρχάς, ***Ἐμιρζὰς*** (περὶ οὗ ἴδ. σ. 226, Περσ. Ἐμιρζὰ) Τσαγρ. παρὰ τὸ Κιουρτιούν, ***Κλαδὰς*** (κλαδὶν) νεώτ. ἀντὶ τοῦ λαϊκοῦ ***Μπουδάκ'ς*** καὶ Μπουδάχ'ς, Τουρκ. budàk κλάδος, ***Λοχμὰς*** Ἀργυρ. (παρὰ τὸ ἀραβ. lokmà = λουκμὰς κοιν.), ***Κουκαρὰς***[1] Χαλδ. (ἐκ τοῦ οὐσ. κουκάρ') ἤδη τὸ 1787 ἐν τῷ κώδικι τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Γεωργίου μνημονευόμενος, ***Κοβαλὰς*** (κοβάλ' = ρόπαλον) Ἀργυρ. ἤδη τὸ 1727, ***Κωπελλᾶς*** (κωπέλλ' = νόθον τέκνον) μνημονευόμενον ἐν τῷ κώδικι τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς Ἀργυρ., ***Σαλβαρὰς*** Λιβ., Ρίζ. (ἐκ τοῦ Τουρκ. ***σαλβάρ'*** = βράκα), ***Χαβιτζὰς*** Ἀργυρ. (ἤδη τὸ 1836, ἐκ τοῦ Ἀρμεν. ἐδέσματος ***χαβίτζ'*** παρασκευαζομένου ἀπὸ ἄλευρον φρυγανιζόμενον μὲ βούτυρον ἢ ἔλαιον καὶ ἔπειτα μετὰ προσθήκην ὕδατος ἐπαρκοῦς πρὸς ἀραίωσιν (οὐχὶ ὅμως μεγάλην) λαμβάνον μίαν βράσιν, ***Κουκούλλας*** Σούρμ. (ἐν Ἀργυρ. Κουκούλλ-τ-ς ἐκ τοῦ κουκούλλα ἢ κουκούλλ'), ὁ ***Κατσὰς*** Λιβ. (ἐκ τοῦ κατσὰ ἢ = κετσὲ Τουρκ. καὶ κετσὲς κοιν.), ***Ποτουρᾶς*** Ρίζ. (Τουρκ. ποτοὺρ = βράκα στενὴ πρὸς τὰ κάτω μέχρι τῶν γονάτων) — ***Γαυρὰς*** Χαλδ. κ. ἀ. (πιθανῶς ἐκ τοῦ ***γαῦρος***)[2], ***Καρατζὰς*** αὐτ. (Γαρατζὰς Ἀργυρ.) ἐκ τοῦ Τουρκ. ἐπιθ.

[1] Ὁ ***κουκαρὰς*** (ὡς οὐσ. συγκεκριμένον ἦτο κρόμμυον φέρον πέριξ αὐτοῦ εἰς ἀναλόγους ἀποστάσεις ἐμπεπηγμένα ἑπτὰ πτερὰ ὄρνιθος καὶ κρεμάμενον ἀπὸ ἀγκίστρου (κουκάρ') εἰς τὸ μέσον τῆς ὀροφῆς δωματίου τῆς οἰκίας, ὅπου συνήθως ἐγευμάτιζον καὶ ἐδείπνουν, καὶ ἐχρησίμευεν ὡς φόβητρον τῶν μικρῶν παιδίων, διότι, ὁσάκις ταῦτα ἐν καιρῷ νηστείας ἐζήτουν μὴ νηστήσιμα (βούτυρον, τυρίον κρέας, γάλα κ.τ.τ.), δι' ἐπιτηδείου φυσήματος περιεστρέφετο καὶ τὰ μικρὰ δὲν ἐτόλμων πλέον νὰ ἐπιμένουν εἰς τὴν ἀπαίτησίν των. Χρῆσις τοῦ κουκαρᾶ ἐγίνετο τὴν μεγάλην Τεσσαρακοστήν, καθ' ἣν καὶ εἰς τὸ τέλος ἑκάστης ἑβδομάδος ἀπεσπᾶτο καὶ ἓν πτερόν.

[2] Συνήθως φέρεται ἐν κειμένοις μεσαιων. γραφόμενον ***Γαβρᾶς*** καὶ θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ Φαλλμεράϋερ (ἐν σ. 19 τοῦ ἔργου του das Kaisertum von Trapezunt) λέξις ἀρχαία Χαλδαϊκὴ σημαίνουσα ἄνδρα ἰσχυρόν, ἀνδρεῖον, ἥρωα ghabar.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ * 1939 *

καρατζὰ = μελαψός, μαυρειδερός. Ἤδη τὸ 1787 μνημονεύεται ἐν τῷ κώδικι τοῦ μητροπολιτ. ναοῦ τῆς Ἀργυρ. Παρέσα Καρατζᾶ), τοῦ ***Πουλημάτ'*** Σούρμ. (ἐξ ὀνομ. ὁ Πουλημάτ'ς τ. ἔ. Πουλημάτης), τοῦ ***Παχούλλα*** Ρίζ. (ἐκ τύπου ὀνομ. Παχούλλ-τ-ς τ. ἔ. Παχούλλης ἐκ τοῦ παχύς), τοῦ ***Περουκᾶ*** Σούρμ. (ἐξ ὀνομαστ. Περουκάς· πβ. τὸ ἰταλ. περρούκκα ἀναγόμενον κατὰ τὸν Σκαρλ. Βυζ. εἰς τὸ Ἀραβ. φαρουκὰ = φενάκη), ***Κούκουδας*** Ἀργυρ. (ἐν Οἰν. ***κουκουδὰς*** οὐσ. ἡ κουκουβάγια κοιν.) ἐκ τύπου Κουκούβας ἀναγομένου εἰς ἕτερον Κουκούφας. Μνημονεύεται τὸ ἐπώνυμον ἤδη τὸ 1704.

β΄) **-έας** ἐξ οὐσ. ἢ ἐπιθ. Ἕλλην. ἢ Τουρκικῶν, οἷον: ***Γαλέας*** Βακοῦ τῆς Κριμαίας, ***Δαλέας*** Δανίαχα Ματζούκας (ἐκ τοῦ Τουρκ· ***dàl*** = κλάδος· πβ. τὸ Κλαδὰς Χαλδ.), ***Μαλέας*** Χαλδ. (ἐκ τοῦ μάλα = ψώρα), ***Μανέας*** (ἐκ τοῦ μανὶν = ἴσκα), ***Σκωλεκέας*** ἐν τῷ χωρίῳ Ἀε-Μουχάλτς ΒΔ τῆς Ἀργυρ. (ἐκ τοῦ οὐσ. σκωλέκ'), ***Κιᾰλέας*** Χαλδ. (τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἐπιθ. κιᾰ́λτς τ. ἔ. κιᾰ́λης ἐκ τοῦ Τουρκ. κὲλ = κασσιδιάρης· πβ. καὶ τὸ ***Κελέης*** ἐκ τοῦ Κελέσης Τουρκ. kelèch), ***Κουτρινέας*** Ἀργυρ. (κούτρινος = κίτρινος).

γ΄) **-ᾰ́ς** (καὶ -ὲς) ἐξ οὐσιαστ., ὡς ***Γαζᾰλᾰ́ς*** (Τουρκ. γαζὲλ = φύλλον, ὅπερ ξηρανθὲν ἐπὶ τοῦ δένδρου πίπτει κάτωθεν αὐτοῦ), ***Μᾰνᾰφσᾰ́ς*** (καὶ Μενεφσὲς) Ἀργυρ. ἐκ τοῦ Περσ. benekšè menexès κοιν.

δ΄) **-ὲς** (καὶ -ᾰ́ς, -ᾰ́ς) ἐξ οὐσ. οἷον: ***Ἀγτσὲς*** Χαλδ. (παρ' ὃ καὶ ***Ἀγτσᾰ́ς***) ἐκ τοῦ Τουρκ. ἀκτσὲ = ἄσπρα, χρήματα) μαρτυρούμενον ἤδη τὸ 1725 ὡς ἐπώνυμον, ***Μενεφσὲς*** τὸ αὐτὸ καὶ ***Μᾰναφσᾰ́ς***, ὅπερ ἴδ. ἀνωτ. ὑπὸ τὸ γ΄).

ε΄) **-ης - ις** - ὺς (ἢ - ς μετὰ προηγουμένου συμφώνου κατόπιν ἐκκρούσεως τῶν φωνηέντ. ***η, ι,*** ὁσάκις ταῦτα εἶναι ἄτονα) ἐκ κυρίων ὀνομ., οὐσιαστ. ἢ ἐπιθ. καὶ ἐπαγγελματικῶν Ἕλλην. ἢ Τουρκ., οἷον: ***Μπιλάλ-τ-ς*** (ἀντὶ Μπιλάλης) Λιβ., τοῦ ***Μπιλάλ'*** Σούρμ. (πβ. τὸ Τουρκ. κύρ. ὄνομα ***Μπιλὰλ*** οὕτω φερόμενον παρὰ τοῖς Τούρκοις Ἀργυρ.), τοῦ ***Δεληγιάννη*** αὐτ., ὡς καὶ τοῦ ***Καραφούλ'*** (ἐξ ὀνομ. Καραφούλ-τ-ς = Γαρᾰφίλ-τ-ς Ἀργυρ. καὶ Καραφίλ-τ-ς ἀλλαχοῦ, ***Γαρούφαλος*** κοιν. Γαρουφαλίδης) ἐκ τοῦ Τουρκ. οὐσ. ***καρανφὶλ*** = μοσχοκάρφι, ***Κωταλάκ'ς*** (ὅθεν καὶ Κωταλακίδης) Ἀργυρ. ἐκ τοῦ Κώτας (= Κώστας) οὕτω σχηματισθὲν κατὰ τὰ θωπευτικὰ κύρια ὀνόματα ***Γεωρμαλάκ'ς***, ***Μουχαλάκ'ς*** (τ. ἔ. Μιχαλάκις), ***Μουράτ'ς*** (ἀντὶ Μουράτις, Μουράτιος) αὐτ., ὡς καὶ ***Μανάτ'ς*** (ἀντὶ Ἀμανάτις) καὶ ***Καλαντάρ-τ-ς*** (τ. ἔ. Καλαντάρις ἐκ τοῦ ἐν Λιβ. ***Κάλαντος*** παρὰ τὸ οὐσ. κάλαντα), ***Παμύρ-τ-ς*** Λιβ. (ἀντὶ Παπαμύρ-τ-ς) τ. ἔ. Παπα-Μύρων, ***Παρσέν-τ-ς***

αὐτ. (ἀντὶ Παπαρσέν-τ-ς τ. ἔ. Παπαρσένις = Παπα-᾽Αρσένιος), ὡς καὶ τὰ ***Εὐθυβούλης, Μπαϊράμ***᾽ς (Τουρκ. Μπαϊρὰμ ὡς κύρ. ὄν.), πρὸς ὃ ἀντιστοιχοῦν τὰ Ἕλλην. Πασχάλης καὶ Πασχαλίδης, ***Σαβούλ-τ-ς*** (τ. ἔ. Σαβούλης ἐκ τοῦ Ἑβρ. Σαούλ, ἐν Σουρμ. τοῦ ***Σαβούλ***᾽, Σαβουλίδης νεώτ.), ***Πατούλλ-τ-ς*** (τ. ἔ. Πατούλλης ἀντὶ Ὑπατιούλλης, ὑποκ. τοῦ Ὑπάτιος), τοῦ ***Σαλονίκ***᾽ Σούρμ. (ὀν. Σαλονίκ᾽ς ᾽Αργυρ. καὶ Λιβ.), τοῦ ***Χαρίτ***᾽ αὐτ. (ἐξ ὀνομ. Χαρίτος = Χαρίτων), ***Τουφάν-τ-ς*** ᾽Αργυρ. (ἀντὶ Τουφάνης, Τουρκ. κύρ. ὄνομα Τουφάν, ἐξ οὗ τὸ ἐν Λιβ. ἔπών. ὁ ***Τουφάνον***), ***Χατζη-Σταύρης*** Ρίζ., ***Χατζη-᾽Λευτέρ-τ-ς*** Λιβ. ***Χατζη-ωσήφ***᾽ς αὐτ., ὡς καὶ ***Προκόπ***᾽ς (ἀντὶ Προκόπις) — ***Καντήλης*** καὶ Καντήλ-τ-ς Τραπ., ***Βαλαβάνης*** Κερασ. (πβ. τὸ Τουρκ. balabàn = ἄνθρωπος ἢ ζῷον μὲ πελωρίαν κεφαλήν, ὀγκώδης, πελώριος· πβ. καὶ ***Μπαλαβάνος*** ὄ, ὄρος τὸ ὑπερκείμενον τῆς Τζολοχαίνης χωρίου ΒΔ τῆς ᾽Αργυρ.), ***Καρβών-τ-ς*** Τραπ. (ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Καρβωνίδης, τοῦ ***Καλπάκ***᾽ Ρίζ. (ἐξ ὀνομαστ. Καλπάκ᾽ς παρὰ τὸ Τουρκ. οὐσ. kalpàk = καλπάκι κοιν., ὅθεν καὶ τὰ νεώτ. Καλπακτζής, Καλπακτζίδης), τοῦ ***Φουντούκ***᾽ αὐτ. (Τουρκ. φουντοὺκ = Ποντικὸν κάρυον, τὸ παρὰ τοῖς Ποντίοις λεφτοκάρυν), τοῦ ***Μουρούζ***᾽ Σούρμ. (ἐξ ὀνομ. Μουρούζης, Μουρούης, ἴδ. σ. 226), τοῦ ***᾽Ασλὰν*** Ρίζ. (ἐξ ὀνομ. ᾽Ασλάνης, ᾽Ασλάν-τ-ς, Τουρκ. ἀσλὰν = λέων· πβ. καὶ τὰ ᾽Ασλανίδης, ᾽Ασλάνογλου καὶ Λεοντίδης), ***Κιζίρ-τ-ς*** ᾽Αργυρ. (Τουρκ. κιζὶρ = μικτάρης χωρίου), ***Γιουνέδης*** Σιν. (Τουρκ. giounèch = ἥλιος· πβ. τὸ νεώτ. ἐπών. Σινωπέως Ἡλιόπουλλος), τοῦ ***Μπουγιούκ*** Σούρμ. (ἐξ ὀνομ. Μπουγιούκης, Μπουγιούκ᾽ς, Τουρκ. bουγιοὺκ = μύσταξ, μουστάκι), ***᾽Γιλώπ***᾽ς Λιβ. (ἀντὶ Αἰγιλώπης ἐκ τοῦ ἀρχ. αἰγίλωψ), ***Καρσάν-τ-ς*** ᾽Ερζερ. (ἀντὶ Καρσάνης ἐκ τοῦ ᾽Αρμεν. ἴσως καρσὰν᾽ = ξύλινον δοχεῖον ἀρκετὰ μεγάλον καὶ εὐρύ, σχήματος στρογγύλου), ***Κοκόβ***᾽ς (ἐκ τοῦ ***κοκόβ***᾽ τὸ = τὸ χλωρὸν ἐξωτερικὸν κέλυφος καρύου νωποῦ), ***Νοχούτ***᾽ς Τζολόχ. (ἀντὶ Νοχούτης ἐκ τοῦ Τουρκ. νοχοὺτ = ἐρέβινθος), ὅπερ μετεφράσθη εἰς Ἐρεβινθόπουλλος, ***Κορώνης*** Χαλδ. (ἐκ τοῦ κορώνα = κορώνη) ἤδη τὸ 1729 οὕτω λεγόμενον, ***Κουκούλλ-τ-ς*** ᾽Αργυρ. (ἀντὶ Κουκούλλης, ἐκ τοῦ οὐσ. κουκούλλα ἢ καὶ κουκούλλ᾽τό), ὅπερ ἐν Σουρμ. λέγεται Κουκούλλας, ***Μαντζιλέκ***᾽ς Λιβ. (ἐκ τοῦ ᾽Αρμεν. μαντζιλέκ᾽ τὸ = χονδρὸν ἄλευρον), ***᾽Τοχούμ-π-ς*** ᾽Αργυρ. (ἀντὶ Τοχούμης ἐκ τοῦ Τουρκ. τοχοὺμ = σπόρος), οὗτινος ἐξελλήνισις εἶναι τὸ νεώτερον Σπορίδης, ***Τιφτίκ***᾽ς Δορ. τῆς Χαλδ. (ἐκ τοῦ Τουρκ. ***τιφτίκ***᾽ τὸ = τὸ λεπτὸν καὶ ἐκλεκτὸν τῆς αἰγὸς ἔριον), ***Κεμέρ-τ-ς*** Λιβ. (ἀντὶ Κεμέρης ἐκ τοῦ Τουρκ. κεμὲρ = καμάρα, θόλος, θολωτόν),

Ζαροσκέλ-τ-ς αὐτ. (ἀντὶ Ζαροσκέλης = στραβὰ ἔχων τὰ σκέλη), ὡς καὶ ***Σικλέτ᾽ς*** (ἀντὶ Σικλέτης ἐκ τοῦ Τουρκ. ἐπιθ. σικλὲτ = ἐπεῖγον), ***Κουσκούρ-τ-ς*** Ἀργυρ. (ἀντὶ Κουσκούρης ἐκ τοῦ Κουστκούρης προερχομένου ἀπὸ τὸ Ἀρμεν. ***κουστκούρ***[1], κουσκοὺρ παρὰ τοῖς Ἀργυροπολίταις), ***Κολόθ᾽ς*** αὐτ. (κολόθ᾽ τὸ=μικρὸς στρογγύλος ἄρτος᾽ πβ. τὸ τῆς Λιβ. ***Κολοθᾶς***), ***Χοντρομμάτ᾽ς*** Κιουρτ. Χαλδ. (ἀντὶ Χοντρομμάτης), ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Χονδρομματίδης, ***Τσιρκίν-τ-ς*** Ἀργυρ. (ἀντὶ τοῦ Τσιρκίνης ἐκ τοῦ Τουρκ. ***τσιρκὶν*** = δυσειδής, ἄσχημος), τοῦ ***Τσαούσ᾽*** Σούρμ. (ἐξ ὀνομαστ. Τσαούσης, Τσαούσης ἐν Ἀργυρ. κ. ἀ., Τουρκ. ***τσαβοὺch*** = λοχίας), ***Κούτ᾽ς*** αὐτ. (ἀντὶ Κίτης, Τουρκ. ***κὶτ*** = ὀλίγιστος, ἐλλιπής, κοιν. κίτικος) ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ παραλύτου, ***Καγκέλλ-τ-ς*** Πλάτ. (ἀντὶ Καγκέλλης παρὰ τὸ ***καγκέλλ᾽*** = κιγκλίδωμα, κιγκλὶς καὶ κιγκλιδωτόν), ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Καγκελλίδης, τοῦ ***Καβάσακαλ᾽*** Σούρμ. (ἐξ ὀνομαστ. Καβάσακαλής, Τουρκ. καβάσακουλοὺ = ἔχων πώγωνα χονδρόν, τοῦτο δὲ κατὰ μετάφρασιν μετεβλήθη εἰς Βαθυπωγωνίδης!), ***Κουθούρ-τ-ς*** Χαλδ. (ἐκ τοῦ ***κουθούρ᾽*** τὸ = κοτσάνι ἀραβοσίτου κενὸν καρποῦ· οὕτω: Ἰγνάτιος Κουθούρης ἀρχιεπ. Χαλδ. τὸ 1734), ***Καμπούρ-τ-ς*** Ἀργυρ. (ἀντὶ Καμπούρης παρὰ τὸ Τουρκ. ***καμποὺρ*** = ὕβος πβ. καὶ τὸ νεώτ. ἐκ Πλατάνων Καμπουρίδης καὶ τὸ Καμπούρογλου), ***Σεβέκ᾽ς*** αὐτ. (ἀντὶ Σεβέκης ἐκ τοῦ Τουρκ. ***σεβὲκ*** = μουστολαμπάδα), ***Τζουρνίκ᾽ς*** αὐτ. (ἀντὶ Τζουρνίκης παρὰ τὸ Ἀρμεν. ***τσουρνίκ᾽***, ὅπερ ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς Ἀργυροπολίταις, ἴσως δὲ καὶ ἄλλοις Ποντίοις, εἶναι αὐτὸ τὸ Ἑλλην. ***ἀρσενικόν***, τὸ γνωστὸν δηλητήριον), ***Κελέσης*** Λιβ. (Κελέης Νικόπ. τῆς Κολων. ἐκ τοῦ Τουρκ. ἐπιθ. κελὲch = κασσίδης κασσιδιάρις), ***Τσολάχ᾽ς*** Ἀργυρ. (ἀντὶ Τσολάχης, Τσολάκης ἐκ τοῦ Τουρκ. τσολὰκ = κουλλός, κουλλοχέρης, ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Τσολακίδης), ***Πατάλ-τ-ς*** Λιβ. (ἀντὶ Πατάλης, Τουρκ. πατὰλ = ἀπηρχαιωμένον, ἄχρηστον, ἄκυρον), ***Τσαχούρ-τ-ς*** Ἀργυρ. (ἀντὶ τοῦ ἀλλαχοῦ τοῦ Πόντου Τσακίρης, ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Τσακιρίδης, παρὰ τὸ Τουρκ. τσακίρ, τσακοὺρ = γλαυκός, κυανοῦς), ***Τζαβδάρ-τ-ς*** αὐτ. (ἀντὶ τοῦ Τζαβδάρης,

---

[1] Οὕτω ἐκαλεῖτο ἐν Χαλδίᾳ εἰς μέρη μὴ ὀρεινὰ καὶ μὴ δασώδη, ὅπου ὑπῆρχε σπάνις ἢ καὶ παντελὴς ἔλλειψις καυσίμων ξύλων, βῶλος περιττώματος κτήνους (βοός, ἀγελάδος), ὅστις ἀναμειγνυόμενος μὲ ὀλίγον ἄχυρον καὶ ὕδωρ (ἂν τυχὸν ἦτο ξηρὸς) ἐζυμώνετο καὶ ἐπλάθετο εἰς σχῆμα πλακουντίου ἐλλειψοειδοῦς φέροντος πολλάκις ἐπ᾽ αὐτοῦ τοὺς τύπους τῶν δακτύλων τοῦ πλάθοντος αὐτόν.

Τουρκ **τξ̆αβδὰρ** = σῖτος ἢ ἄλευρον οὐχὶ καλῆς ποιότητος), ***Τιουϊσιούης*** αὐτ. (ἐκ τοῦ Τουρκ. Τουϊσοὺζ = σπανός), τοῦ ***Πουρπούτ***᾽ Ρίζ. (ἐξ ὀνομαστ. Πουρπούτης, Τουρκ. πουρποὺτ = παλαιὸν ράκος), τοῦ ***Μουμούλ***᾽ αὐτ. (ἐξ ὀνομαστ. Μουμούλης, Μουμούλ-τ-ς, Τουρκ. ***μουϊμοὺλ*** εἶδος ἱέρακος), ὡς καὶ τοῦ ***Τοκμάκ***᾽ (ἀπὸ ὀνομαστ. Τοκμάκης, Τοκμάκ᾽ς, Τουρκ. ***τοκμὰκ*** = σφῦρα, κόπανον, ρόπτρον θύρας), ***Καρακάης*** Χαλδ. (ἀντὶ Καρακάσης Τουρκ. Καρακὰch = ἔχων μελαίνας ὀφρῦς, δι᾽ ὃ καὶ τὸ νεώτ. Μελανοφρύδης ὡς μετάφρ. αὐτοῦ ἐν ᾽Αδύσῃ), ***Σαλλαβάης*** ᾽Αργυρ. (ἀντὶ Σαλλαβάσης, Τουρκ. ***σαλλαβὰch*** ὁ ἀκαταπαύστως κινῶν τὴν κεφαλὴν ἀκουσίως ἐκ νευροπαθείας), ***Καραγῴης*** αὐτ. κ. ἀ. (ἀντὶ τοῦ κοινοῦ Καραγκιόζης, Τουρκ. καραγὸζ = μαυρομμάτης κυρίως, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ ὑποκριτὴς εἰς τὴν ὁμώνυμον κωμικὴν παράστασιν προχείρου πλανοδίου σκηνῆς θεατρικῆς), ***Κανσίης*** ᾽Αμισ. (ἀντὶ τοῦ Κανσίζης Τουρκ. ***κανσὶζ*** = ἐστερημένος αἵματος, ἄναιμος), ***Μαβὺς*** Λιβ., τοῦ Μαβῦ Ρίζ. (Τουρκ. μαβὶ = γαλάζιο), τοῦ ***Μακρῦ*** Ρίζ. (ἀπὸ ὀν. Μακρύς), ***Βλάσταρις*** ῎Αδ. (βλαστάρ᾽, τὸ βλαστάρι).

᾽Ενταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἑξῆς τρία ἐν ᾽Αργυροπ. εἰς ***-άκ᾽ς*** (ἀντὶ -άκις) θωπευτικὰ κυρίων ὀνομάτων: ***Γεωρμαλάκ᾽ς*** (= Γεωργάκις· πβ. καὶ τὸ ὑποκ. Γεωρίκας), ***Μουχαλάκ᾽ς*** (καὶ Μουχαλάκις = Μιχαλάκις), καθ᾽ ὃ καὶ τὸ ***Κωταλάκ᾽ς*** ἐκ τοῦ Κώτας = Κώστας. Τὸ δὲ ***Χορόμ-π-ς*** αὐτ. (ἀντὶ Χορόμης, ἐξ οὗ καὶ τὸ νεώτ. Χορομίδης) προῆλθεν, ὡς φαίνεται, ἐκ τοῦ Τουρκ. Χαϊχουροὺμ σημαίνοντος ᾽Αρμένιον (Χάϊ) καὶ Ρωμαιὸν (οὐροὺμ) ἤτοι ᾽Αρμένιον ὀρθόδοξον.

ς΄) ***-λὴς*** Τουρκ.: ***Σουρμελὴς*** Κερασ. ἐκ τοῦ Τουρκ. ***σουρμελὴ*** = βαμμένος μὲ κολλύριον.

ζ΄) ***-ίτες*** καὶ ***-ίτας***, οἷον: ***Ξενίτες*** καὶ ***Ξενίτας*** ᾽Αργυρ. (ἤδη τὸ 1704 μαρτυρούμενον) ἐκ τοῦ κυρ. ὀνόμ. ***Ξένος,*** ἐὰν μὴ θεωρηθῇ ἐθνικὸν ἐκ τοῦ ἐν ῎Οφει χωρίου ***Ξένος, Σουμελίτες*** καὶ ***Σουμελίτας*** (ἤδη τὸ 1710, ὅτε μνημονεύεται Στέφανος προσκυνητὴς Σουμελίτης προϋχων ᾽Αργυροπόλεως· πβ. καὶ «Σουμελίτου προσκυνητοῦ» ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 1730 ᾽Αρχ. Πόντου τ. Γ΄ σ. 168). Τὰ ***Σουμελίτες*** καὶ ***Σουμελίτας*** συνηθίζονται καὶ ὡς κύρια ὀνόματα ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ***Σιμελίτες*** καὶ ***Σιμελίτας,*** τὴν πρώτην δ᾽ ἀρχὴν αὐτῶν φέρουν ὡς ἐθνικὰ ἐκ τῆς μονῆς Σουμελᾶ.

η΄) ***-ος*** ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων λαβόντων χρῆσιν ἐπωνύμων, ὡς καὶ ἐπὶ οὐσ. καὶ ἐπιθ. ῾Ελληνικῶν καὶ Τουρκικῶν, ὡς: τοῦ ***Κιορ-Πάν***᾽ Σούρμ. (ἐξ ὀνομαστ. Κιορ-Πάνος ἤτοι τυφλὸς Πάνος, Πανα-

γιώτης), τοῦ ***Κοῦσο*** αὐτ. (ἐξ ὀνομ. Κοῦσος = Κούσης Τραπ., ἀνθ' οὗ συνήθως γράφεται Κούσης, ὡς καὶ Κουσίδης), ***Τσάκαλος*** (θὼς ἀρχ.= τσακάλι κοιν.) Ἀργυρ. καὶ ὁ Τσάκαλον, ὡς καὶ ἐν Λιβ., ***Πετεινὸς*** Ἀργυρ., ὁ ***Καλυβὸν*** (Λιβ.) τ. ἔ. καλυβίτης, κακῶς δ' ἐπλάσθη ἐξ αὐτοῦ παρετυμολογικῶς πρὸς τὸ καλίφης (χαλίφης) τὸ ἐπών. Καλιφίδης, ***Τσαλίγος*** Ἀργυρ. (ἐκ τοῦ Τουρκ. ***τσελίκ***=χάλυψ), ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Τσαλιγόπουλλος καὶ ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον Χαλυβόπουλλος, ὁ ***Πάρχαρον*** Λιβ. (ἐκ τοῦ παρχάρτς (ὁ) καὶ παρχάρ' (τὸ) = θέρετρον ὀρεινὸν (Περὶ τῶν ἐν Πόντῳ Παρχαρίων ἰδ. Ἡμερολόγ. Μεγάλης Ἑλλάδος (1902) σ. 374-386), τοῦ ***Χόνιο*** Σούρμ. (ἐξ ὀνομ. ***Χόνιος*** = Χιονὴς Κερασ.), ***Ράδος*** Ἀργυρ. (ὅθεν καὶ Ραδόπουλλος) ἔκ τινος Ἀργυροπολίτου, ὅστις κατὰ παράδοσιν ζήσας πολλὰ ἔτη ἐν Ρόδῳ (ἤτις τουρκιστὶ καλεῖται Ράδος) ἔλαβε τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ***Σίσκος*** αὐτ. (Τουρκ. σίσκο = παχύσωμος), ὡς καὶ τὰ ***Κωφὸς*** (ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Κωφίδης), ***Παλαιολόγος, Ζώγραφος*** (Ζωγράφος Τσαγρ.), ὅπερ κυρίως εἶναι ἐπαγγελματικόν.

Ἐνταῦθα ἐπίσης δύνανται νὰ ὑπαχθοῦν καὶ τὰ ***Μάϊσσος*** Ἀργυρ. (ἐκ τοῦ θηλ. μάϊσσα τ. ἔ. μάγισσα = Ἐριννύς), ὅπερ μετεβλήθη ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον δῆθεν εἰς Δαιμονόπουλλος!, ***Μανωμένος*** Ἀργυρ. (κυρίως μετοχὴ τοῦ μανοῦμαι = ρυπαίνομαι ὑπὸ αἰθάλης) καί τινα ἐκκλησιαστικὰ εἰς **-ος** καὶ **-άριος** ὀφφίκια λαμβανόμενα καὶ ὡς ἐπώνυμα, οἷον ***Ἔξαρχος*** Ἀργυρ. κ. ἀ., ***Ἐπίτροπος*** (ὅθεν καὶ νεώτ. Ἐπιτροπίδης), ***Λαμπαδάριος, Νοτάριος*** (Κυριακος Νοτάριος τὸ 1737), ***Πρωτονοτάριος*** (Ἰωάννης Πρωτονοτάριος τὸ 1704), παρ' αὐτὰ δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων μέχρι τοῦδε σῳζόμενον ἐπώνυμον ***Ξιφιλῖνος*** Ἀργυρ. Τραπ.

θ΄) **-ανὸς** καὶ **-ᾰνὸς** ἐξ οὐσ. συγκεκριμ. ἢ κυρίου ὀνόματος, οἷον: ὁ ***Ταρχανὸν*** (ἀντὶ ὁ Ταρχανὸς) Λιβ. ἐκ τοῦ τάρχανον τὸ = ταρχανὰς κοιν., ὁ ***Σταυρᾰνὸν*** αὐτ. (τ. ἔ. Σταυριανός, ὅθεν καὶ Σταυριανίδης).

3. ***Ἐπώνυμα ἐξ ἐπαγγελματικῶν.*** Ταῦτα φέρουν τὰς ἑξῆς καταλήξεις:

α΄) **-ᾶς** καὶ **-ᾷς** ἐξ οὐσ. Ἑλλην. ἢ καὶ Τουρκικῶν, οἷον ***Βελονᾶς*** Ἀργυρ., Χαβ. ***Βουδᾶς*** Ἀργυρ. (Χατζῆ-Ἰωσὴφ Βουδᾶς τὸ 1874), ***Καντζᾶς*** Χουτουρ. (ἐκ τοῦ καντζὶν = πυρὴν καρύου ἢ λεπτοκαρύου), ***Κορκοτᾶς*** Χαλδ. (ἤδη τὸ 1743 Κωνστ. ἱερεὺς Κορκοτᾶς) ἐκ τοῦ κορκότον = χονδροαλεσμένος σῖτος, ***Κολοθᾶς*** Λιβ. (***κολόθ'*** = μικρὸς στρογγύλος ἄρτος), ***Μαραβᾶς*** (Τουρκ. μαραβὰ = πακτωτὴς κτήματος

ἀγροτικοῦ συνήθως· πβ. τὸ Ἀραβ. ***μουραβὰ***=τὸ συμβάλεσθαι διὰ τὸ ἔαρ μόνον), ***Μεταξᾶς*** Τραπ. κ.ἀ., ***Παπουτζᾶς, Σιταρᾶς*** (μετάφρ. τοῦ Τζαβδάρτς), ***Κατσᾶς*** Λιβ. (Κατσατζῆς Ἀργυρ. ἐκ τοῦ Τουρκ. κετσὲ = κετσὲς κοιν.), ***Σακᾶς*** Ἐρζερ. (Τουρκ. σακὰ = ὑδροφόρος), ***Σκοινᾶς, Τσιλφᾶς*** Ἀργυρ. (Τουρκ. τσουλχὰ = ὑφάντης), ***Τζαγγερᾶς*** Λιβ. (τζαγγίν)· πβ. καὶ τὸ τῆς κοινῆς ἐπαγγελμ. τζαγκάρις, ***Τζιρᾶς*** Ἀργυρ. (παρὰ τὸ ***τζίρ***᾽ = ἄπιον φουρνιστόν), ***Τσορτανᾶς*** Ἀργυρ. Λιβ. κ. ἀ. (ἐκ τοῦ Ἀρμεν. ***τσορτάν***᾽[1]), ***Ὡρολογᾶς*** νεώτ. (ἀντὶ τοῦ κοινοῦ παρὰ τῷ λαῷ Σαγατζῆς), ***Κιατανᾶς*** (παρὰ τὸ Τουρκ. κετὲν = λίνον).

β΄) ***-ές***, οἷον: ***Κετενὲς*** Ἀργυρ. παρὰ τὸ Κιατανᾶς, ὅπερ ἴδε ἀνωτ. ὑπὸ τὸ α΄.

γ΄) ***-ης*** καὶ συνήθως ***-ς*** μετὰ προηγουμένου συμφώνου κατόπιν ἐκκρούσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀτόνου ***η***, οἷον = ***Πουρούτ***᾽***ς*** Ἀργυρ. (ἐκ τοῦ ἰδιωματ. Τουρκ. ***Πουρουὺτ*** = ἀγγειοπλάστης, κεραμεύς), ὅπερ ἐξελληνίσθη εἰς Κεραμείδης, ***Σαρράφ***᾽***ς*** αὐτ. (κοιν. σαρράφης, Τουρκ. ***σαρρὰφ*** = ἀργυραμοιβός), ἐξ οὗ καὶ τὸ νεώτ. Σαρραφίδης, ὡς καὶ τὰ ***Ταβάκ***᾽***ς*** (ἀντὶ Ταβάκης, ***ταβάκ*** Τουρκ. βυρσοδέψης) ἤδη τὸ 1742, ***Τελάλ-τ-ς*** καὶ ***Ταλάλ-τ-ς*** (ἀντὶ τοῦ κοιν. τελάλης Τουρκ. ***τελὰλ***= κῆρυξ), ***Τσιλιγκάρτς*** (ἀντὶ Τσιλιγκάρης, Τουρκ. ***τσιλινκὶρ*** κλειθροποιός), ***Νακάης*** ἀντὶ τοῦ Νακάσης (Τουρκ. ***νακὰch*** = ζωγράφος).

δ΄) ***-λοὺς*** (σπαν.), οἷον: ***Παΐαλοὺς*** Ἀργυρ. ὁ διατελῶν εἰς ὑπηρεσίαν ἑνὸς πασᾶ.

ε΄) ***-ος*** (σπαν.), οἷον: ***Χαλλάτζος*** Ἀργυρ. Τραπ. κ. ἀ. (Τουρκ. ***χαλλάτch***), ὁ ***Χελλάτσον*** Λιβ.

ς΄) ***-τζῆς*** (Τουρκ. ***-τζὴ*** καὶ ***-τζοὺ***). Ταῦτα πολυαριθμότερα τῶν προηγουμένων προέρχονται ἐξ οὐσιαστ. συνήθως Τουρκικῶν καὶ συνηθίζονται πολλαχοῦ, οἷον ***Ἀβατζῆς*** (Τουρκ. ***ἀβά***, κοιν. ἀβάς), ***Γεγουρτζῆς*** (Τουρκ. γιογούρτ), ***Δαχτζῆς*** Ἀργυρ., Σούρμ. (Τουρκ. ***δαχτζὴ*** = τέκτων, ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Τεκτονίδης κατὰ μετάφρ.), ***Καλπακτζῆς*** Τραπ. κ. ἀ., ***Γαλπαχτζῆς*** Ἀργυρ. (Τουρκ. ***καλπακτζὴ*** = ὁ κατασκευαστὴς καλπακίων), ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Καλπαξίδης,

---

[1] ***Τσορτάνα*** ἐλέγοντο βῶλοι σφαιρικοί, τοὺς ὁποίους ἔπλαττον ἀπὸ πηκτὸν ***τάν***᾽ ἤτοι ὀρρὸν ὀξυγάλακτος ἀπομένοντα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ βουτύρου ἐντὸς τοῦ δρουβανίου ἤτοι τοῦ ἐπιμήκους ξυλίνου δοχείου τοῦ φέροντος τὸ ὀξύγαλα διὰ τὸ δρουβάνισμα. Ταῦτα ἁλατιζόμενα ὀλίγον ἐξηραίνοντο εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο τὸν χειμῶνα πρὸς κατασκευὴν σούπας (***τανοσίρ***᾽), ἀφοῦ προγουμένως τριβόμενα ἐντὸς δοχείου ξυλίνου (***καρσάν***᾽) φέροντος χλιαρὸν ὕδωρ διελύοντο.

Δεμιρτζῆς (νεώτ. Σιδηρόπουλλος) ἐκ τοῦ Τουρκ. demìr = σίδηρος, ***Καζαντζῆς*** Τραπ. κ. ἀ. ***Γαζαντζῆς*** Χαλδ. (Τουρκ. ***καζὰν*** = λέβης χαλκοῦς, κοιν. καζάνι), ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Καζαντζίδης, ***Κολτζῆς*** Τραπ. κ. ἀ. ***Γολτζῆς*** Χαλδ. (Τουρκ. ***κολτζοὺ*** φύλαξ τελωνείου), ***Κούφατζης*** Λιβ. (Τουρκ. κιούφετζη παρὰ τὸ κιουφὲ = κούφα), ***Μουμτζῆς*** Ἀργυρ. (***μοὺμ*** Τουρκ. κηρός), ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Μουμτζίδης, ***Μπογιατζῆς*** (Τουρκ. boγιὰ = βαφὴ) ἐξελληνισθὲν εἰς τὰ Βαφείδης καὶ Βαφειάδης, ***Μπόζατζῆς*** Χαλδ. (Τουρκ. ***boζὰ*** εἶδος ποτοῦ ἐκ κέγχρου), ***Παμπουκτζῆς*** (***παμπούκ*** Τουρκ. βαμβάκι), ***Πιτσακτζῆς*** Ρίζ. (***πιτσὰκ*** Τουρκ. μάχαιρα), ***Σανδουκτζῆς*** (Τουρκ. σανδοὺκ = σεντούκι κοιν.), ***Σαγατζῆς*** (Τουρκ. ***σαγὰτ*** = ὥρα, ὡρολόγιον), ***Σεμερτζῆς*** (Τουρκ. σεμερτζὴ ἐκ τοῦ σεμέρ' = σίγμα), ὅθεν καὶ Σεμερτζίδης νεώτ. ***Τρκματζῆς*** Χαλδ. κ. ἀ. (Τουρκ. dρκμὲκ-χύνειν) χρυσοχόος, ***Τοπτζῆς*** Ἀργυρ. κ. ἀ. (Τουρκ. ***τὸπ*** = σφαῖρα τηλεβόλου), ***Τσιφτζῆς*** (ἐκ τοῦ ***τσίφτ'*** ζεῦγος), ἀντὶ τοῦ Τσιφτζῆς (= ζευγᾶς), ***Παλτατζῆς*** (Τουρκ. παλτὰ = παλτὰς κοιν.) στρατιωτικὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, ***Πόλιτσατζῆς*** (ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ πόλιτσα = γραμμάτιον).

4. ***Ἐπώνυμα ἐξ ἐθνικῶν.*** Τὰ τοιούτου εἴδους ἐπώνυμα παραγόμενα συνήθως ἐκ τοπωνυμίων φέρουν τὰς ἑξῆς καταλήξεις:

α΄) ***-ᾱνός, -ᾶνος,*** ὡς: ***Θαμαδκιᾱνὸς*** Ἀργυρ. (ἐκ τοῦ Δαμασκηνὸς παρετυμολογικῶς πρὸς τὸ θαμάσκουμαι), ***Φιτᾶνος*** ἐξ ἀρχικοῦ τύπου ***Ὀφιτᾶνος*** ἀναγομένου εἰς τὸ σύνηθες ἐν Ὄφει ἐθνικὸν ***Ὀφίτες*** οὕτω: Ὀφίτες Ὀφιτιᾶνος Ὀφιτᾶνος Φιτᾶνος. Τοῦτο φέρεται ἐν κειμένοις γραφόμενον διὰ τοῦ ***υ*** χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ τοπωνύμ. ***Φιτίανα*** (τὰ) σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ φυτόν, καθ' ὅσον τὸ χωρίον στερεῖται δένδρων καὶ φυτῶν, καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν Τούρκων τῶν ἐντοπίων καὶ τῶν ἄλλων ***Μπὲς-κιλσὲ*** διὰ τὰς πέντε ἐν αὐτῷ ἐκκλησίας.

β΄) ***-ενὸς*** (= ***ηνός***), οἷον: ***Κοασενὸς*** (παρ' ὃ καὶ Κοασλοὺς μετὰ τῆς Τουρκ. καταλήξεως ***-λοὺς***) ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ ***Κοάσ'*** (ἤτοι Κοάσιον) περιφέρειαν πρὸς Α τῆς Ἀργυροπόλεως, ***Κοροξενὸς*** (ὅθεν καὶ τὸ νεώτ. Κοροξενίδης) δι' ἀνομοίωσιν οὕτω ἀντὶ Κορονεξενὸς ὁ καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου Κορόνεξα ΒΔ τῆς Ἀργυρ. (λεγομένου καὶ Κορόνιξα).

γ΄) ***-ηνὸς*** ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ καὶ τῇ λογίᾳ παραδόσει, ἐξ ἧς παρελήφθη καὶ εἰς τὴν συνήθη ὁμιλίαν, οἷον ***Δαμασκηνὸς*** (τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ***Θαμαδκιᾱνὸς***) κυρίως ὁ καταγόμενος ἐκ τῆς Δαμασκοῦ· πβ. καὶ τὰ μεσαιων. ***Δομνηνός, Κομνηνὸς*** θεωρούμενα κυρίως ἐθνικὰ

προελθόντα τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τοῦ ***Δόμανα*** (τά), πόλεως ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀρμενίᾳ, τὸ δὲ δεύτερον ἐκ τοῦ ***Κόμανα*** (τά), πόλεως ἐν τῷ Γαλατικῷ Πόντῳ.

δ΄) ***-ίτες*** (=ίτης) καὶ ***-έτες*** (ἐκ τοῦ ***-ώτες=ιώτης***), οἷον: ***Σαραχίτες*** Ἀργυρ. (κυρίως ὁ καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου Σαράχω ἐν τῇ περιφερείᾳ Ὄφεως), ὅπερ συνήθως φέρεται ***Σαρασίτης*** μετὰ τοῦ ***σ*** ἐν τῇ παραληγούσῃ καὶ εἰς τὸν προφορικὸν καὶ εἰς τὸν γραπτὸν λόγον (ὡς «ἱερεὺς Ἰωσὴφ Σαρασίτης» ἤδη τὸ 1725), ***Ὀφίτες*** ὁ καταγόμενος ἐκ τοῦ Ὄφεως καὶ τουρκιστὶ ***Ὀφλοὺς*** λεγόμενος, ***Παρχαρέτες*** (ἐκ τύπου ***Παρχαρώτες*** τ. ἔ. Παρχαριώτης) κυρίως ὁ διαθερίζων εἰς θέρετρον ὀρεινὸν παρχάρ-τ-ς καὶ παρχάρ᾽ λεγόμενον. Διὰ τὴν κατάλ. ***-ίτης*** πβ. καὶ τὸ Βυζαντιακὸν ***Τζανιχίτης*** (ἀντὶ Τζανικίτης ὁ καταγόμενος ἐκ τῆς χώρας τῶν Τζαννῶν ἤτοι Σάννων, ἥτις ἐκαλεῖτο Σαννικὴ καὶ νῦν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν Τούρκων ***Τζανὶκ***) καὶ τὸ νῦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ποντίοις ἐθνικὸν Τζανικέτες (τ. ἔ. Τζανικιώτης) διὰ τὴν κατάλ. ***-ιώτης***.

ε΄) ***-ιώτης*** ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ καὶ ***-έτες*** (ἐκ τοῦ -ώτες=ιώτης) ἐν τῇ συνηθείᾳ, ὡς: ***Καστελλιώτης*** ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ παρὰ τὴν Ἀργυρ. χωρίον Καστέλλ᾽ καὶ συνήθως ***Καστελλέτες*** λεγόμενος (ἤδη τὸ 1704 φέρεται Ἀθανάσιος Καστελιώτης), ***Παρτιώτης*** κυρίως ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ παρὰ τὴν Ἴμεραν χωρίον Παρτὶν καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ ***Παρτέτες*** λεγόμενος (ἤδη τὸ 1704 μνημονεύεται Ἰωσὴφ ἱερεὺς σκευοφύλαξ ***Παρτιώτης***).

ς΄) ***-λης*** Τουρκ., ὡς: ***Σάνταλης*** Λιβ. κυρίως ἐθνικὸν σημαῖνον τὸν καταγόμενον ἀπὸ τὴν Σάνταν, περὶ ἧς ἴδε «Ὁ Πόντος καὶ τὰ δίκαια τοῦ ἐν αὐτῷ Ἑλληνισμοῦ» (1920) σ. 67-71.

5. ***Ἐπώνυμα ἐξ οἰκογενειακῶν.*** Ἐνῷ ταῦτα συνήθως παρὰ τῷ λαῷ φέρονται εἰς πληθ. μὲ τὰς καταλήξεις ***-άντ᾽*** (ἀντὶ -άντοι), ***-άντων*** (καὶ ἐνίοτε -αντίων) ***-άντας,*** ὑπὸ τῶν λογίων ἐσχηματίσθη καὶ ἐτέθη εἰς χρῆσιν καὶ ἑνικὸς τύπος αὐτῶν εἰς ***-άντης*** (ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν εἰς ***-ίδης*** καὶ ***-ιάδης*** τῆς κοινῆς Ἑλλην. καὶ τῆς Ποντ. διαλέκτου), οἷον: ***Γοργοράντης*** ἐκ τοῦ ***Γοργοράντ᾽*** (πληθ.), ***Παυλάντης*** ἐκ τοῦ ***Παυλάντ᾽***, ***Ζωγραφάντης*** ἐκ τοῦ ***Ζωγραφάντ᾽*** (ἐν Σίδῃ χωρίῳ ΒΔ τῆς Ἀργυροπ.), ***Σπυράντης*** ἐκ τοῦ ***Σπυράντ᾽*** (ἐν Σάντᾳ), ***Χαριτάντης*** ἐκ τοῦ ***Χαριτάντ᾽,*** ὡς καὶ τὸ πασίγνωστον ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλην. ἐπαναστάσεως ***Ὑψηλάντης*** ἐκ τοῦ ***Ὑψηλάντ᾽,*** οἰκογενείας περιφανοῦς καταγομένης ἐκ τοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ Ὄφεως χωρίου ***Ὑψήλ᾽***. Τὸ ἐπώνυμον τοῦτο καὶ σήμερον ἔτι σῴζεται

παρὰ τοῖς Ποντίοις, πρὸ ἐτῶν δὲ ἔφερεν αὐτὸ καί τις ἱεροδιάκονος Εὐγένιος ἐν τῇ παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα μονῇ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Βαζελῶνος. Σημειωτέον δέ, ὅτι πολὺ εὐρεῖαν ἔκτασιν ἔλαβον τὰ εἰς **-άντ**᾽ οἰκογενειακὰ (ὧν τινα μετέπεσαν καὶ εἰς τοπωνύμια[1]) οὐ μόνον ἐν Χαλδίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Τραπεζοῦντι καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ Πόντου· οὕτω ἐν τῇ ἐκ Λιβερᾶς συλλογῇ τοῦ κ. Χρυσοστ. Μυρίδου ἔχομεν οἱ ***Κουλιανάντ***᾽ (ἔν. ὁ Κουλιάνον), οἱ ***Τουφανάντ***᾽, τοῦ ***Τουφανάντων*** (ὁ Τουφάνον ἔν.), οἱ ***Τσιγκλιανάντ***᾽ (ὁ Τσιγκλιάνον), οἱ ***Τζιρᾰνάντ***᾽ (ὁ Τζιρᾰνον), οἱ ***Μαρτζουβάντ***᾽ (ὁ Μαρτζουβάνον), οἱ ***Σαπανάντ***᾽ (ὁ Σαπάνον), οἱ ***Δημάντ***᾽ (ὁ Δῆμον), οἱ ***Πιρινάντ***᾽ (ὁ Πιρινόν), οἱ ***Σταυρᾰνάντ***᾽ (ὁ Σταυρᾰνόν), οἱ ***Καλυβάντ***᾽ (ὁ Καλυβόν), οἱ ***Ταρχανάντ***᾽ (ὁ Ταρχανόν), οἱ ***Σατάντ***᾽ (ὁ Σατάς), οἱ ***Μαραβάντ***᾽ (ὁ Μαραβᾶς), οἱ ***Φουκαράντ***᾽ (ὁ Φουκαράς, Τουρκ. φουκαρά), οἱ ***Τζιλιδάντ***᾽ (ὁ Τζιλιδάς), οἱ ***Τουρνάντ***᾽ (ὁ Τουρνάς), οἱ ***Κολοθάντ***᾽ (ὁ Κολοθᾶς) οἱ ***Σαλβαράντ***᾽ (ὁ Σαλβαράς), οἱ ***Τουτουγιάντ***᾽ (ὁ Τουτουγιάς), οἱ ***Τζουκαλάντ***᾽ (ὁ Τζουκαλᾶς), οἱ ***Κατσάντ***᾽ (ὁ Κατσᾶς), οἱ ***Τζαγγεράντ***᾽ (ὁ Τζαγγερᾶς), οἱ ***Προκοπάντ***᾽ (ὁ Προκόπ᾽ς), οἱ ***Γιλωπάντ***᾽ (ὁ Γιλώπ᾽ς), οἱ ***Μακουλλάντ***᾽ (ὁ Μακούλλ-τ-ς), οἱ ***Σαβουλάντ***᾽ (ὁ Σαβούλ-τ-ς), οἱ ***Κουστουλάντ***᾽ (ὁ Κουστούλτς), οἱ ***Κακουλλάντ***᾽ (ὁ Κακούλλ-τ-ς), οἱ ***Δρακουλλάντ***᾽ (ὁ Δρακούλλ-τ-ς), οἱ ***Πατουλλάντ***᾽ (ὁ Πατούλλ-τ-ς), οἱ ***Μιχαλάντ***᾽, τοῦ ***Μιχαλάντων*** (ὁ Μιχάλ-τ-ς), οἱ ***Παταλάντ***᾽ (ὁ Πατάλ-τ-ς), οἱ ***Κοντελλάντ***᾽ (ὁ Κοντέλλ-τ-ς), οἱ ***Ζαροσκελάντ***᾽ (ὁ Ζαροσκέλλ-τ-ς), οἱ ***Παρσενάντ***᾽ (ὁ Παρσέν-τ-ς τ. ἔ. Παπ-Ἀρσένιος), οἱ ***Κεμεράντ***᾽ (ὁ Κεμέρ-τ-ς, τοῦ Κεμέρ᾽), οἱ ***Παμυράντ***᾽ (ὁ Παμύρ-τ-ς τ. ἔ. Παπα-Μύρης), οἱ ***Σποντυλάντ***᾽ (ὁ Σποντύλ-τ-ς), οἱ ***Βιζιράντ***᾽ (ὁ Βιζίρ-τ-ς, τ. ἔ. βεζίρης), οἱ ***Καραβασιλάντ***᾽ (ὁ Καραβασίλ-τ-ς), οἱ ***Τζιράντ***᾽ (ὁ Τζίρος, τοῦ Τζίρ), οἱ ***Γοτουχάντ***᾽ (ὁ Γοτούχ᾽ς), οἱ ***Ζαρομυτάντ***᾽ (ὁ Ζαρομύτ᾽ς), οἱ ***Μπαϊραμάντ*** (ὁ Μπαϊράμ᾽ς), οἱ ***Σπενταμάντ***᾽ (ὁ Σπεντάμ᾽ς), οἱ ***Προκοπάντ***᾽ (ὁ Προκόπ᾽ς).

6. ***Ὀλίγα τινὰ ἰδίως λόγια ἐπώνυμα εἰς -ῆς καὶ -ύς.*** Ταῦτα προερχόμενα ἐκ κυρίων ὀνομάτων, οὗς. καὶ ἐπιθ. Ἑλληνικῶν ἢ καὶ Τουρκ. φέρονται ἐνιαχοῦ, τινὰ δὲ εἶναι ἀγνώστου παραγωγῆς,

[1] Τὰ τοιαῦτα τοπωνύμια συνήθως ἐκφέρονται κατὰ γεν. πληθυντ. οἷον: ***τῖ Βαρτάντων*** (=τοῦ Βαρτάντων ἀντὶ τῶν Βαρτάντων), ***ἀσσῖ Ψωμάντων*** (τ. ἐ. ἀπὸ τοῦ Ψωμάντων), ***᾽ς σῖ Γιαννάντων***, (τ. ἐ. εἰς τοῦ Γιαννάντων), ***τῖ Χαλκάντων*** κ. ἄ.

οἷον *Ἱεροκλῆς* Τραπ. Χαλδ., ***Γιαμαντῆς*** Ρίζ., Διαμαντῆς Τραπ., ***Κοντοζῆς*** (Μαντρία, χωρ. ἐν Μουζαίνῃ), ***Κιμιδκῆς*** καὶ ***Τζιμιδκῆς*** (ἐν Νιβαίνῃ περιφερείᾳ Ἀργυρ.), Μακρὺς (γραφόμενον καὶ ***Μακρῆς***) Ρίζ., ***Μαβὺς*** αὐτ. (Τουρκ. μαβὶ = ἰόχρους).

7. ***Ἐπώνυμα ἀγνώστου ἢ πιθανολογουμένης παραγωγῆς.*** Παρὰ τοῖς Ποντίοις φέρονται καὶ πολλὰ ἀγνώστου παραγωγῆς ἐπώνυμα καὶ ἄλλα (τῶν ὁποίων ἡ παραγωγὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ πιθανὴ καὶ μάλιστα τῶν ὅσα προδίδουν ὁπωσδήποτε, ὅτι ἐνέχουν στοιχεῖα Τουρκικά). Ἐξ αὐτῶν σημειοῦνται ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς. ***Λιμὰν*** Ἀργυρ. (ὡς «Ἰωάννης προσκυνητὴς τοῦ Λιμὰν» τὸ 1813), ***Κούχτης*** (ὡς «Ἐλευθέριος Κούχτης» τὸ 1743), ***Σίρπιλας*** Χαλδ. (ἤδη τὸ 1807), ***Γιὸχ*** Ἀργυρ. (ὡς Φώτιος Γιὸχ τὸ 1743), Ζαμάνος[1] (ἤδη τὸ 1704 φέρεται ὡς μάρτυς εἰς ἔγγραφον τοῦ κώδικος τοῦ ἐν Ἀργυρ. ναοῦ τοῦ ἁγ. Γεωργίου «Κυπριανὸς προσκυνητὴς τῆς ἐκ Ζαμάν»· πβ. καὶ τὸ ***Ζαμάνης*** φερόμενον ἀλλαχοῦ τοῦ ἑλληνισμοῦ παρὰ τὸ ***Ζαμάνος***), ***Κουδτούλ-τ-ς*** Λιβ. καὶ Τραπ., ***Μπουδίκ᾽ς*** Ἀργυρ., τοῦ *Κάγξο* Ρίζ. ***Κιουρτέβας, Κόκας*** καὶ ***Κοῦκος*** αὐτ. (ἂν μὴ ἐκ τοῦ κοινοῦ Κοῦκος), ***Τουμπούλ-τ-ς*** Κερασ., ***Γαλτζῆς*** Ἀργυρ. (ἴδ. Ἀρχ. τοῦ Πόντου τόμ. Γ′ σ. 184), τοῦ ***Παππολέιο*** Σούρμ., τοῦ ***Τέλιο***, τοῦ *Φερμέζ᾽*, τοῦ ***Φιτόζ᾽***, τοῦ ***Τδουρέζ᾽***, τοῦ ***Τρουμπουλᾶ***, τοῦ ***Κουρέλ᾽***, τοῦ ***Σιμούλ᾽*** (ἐξ ὀνομαστ. Σιμούλ-τ-ς ἀντὶ Σιμούλης), ***Τζουχνικᾶς*** αὐτ., τοῦ Πιχπίρ᾽ Ρίζ., τοῦ ***Βαριόζ᾽*** Σούρμ., τοῦ ***Τζιρόζ᾽***, τοῦ ***Μελεζοῦ***, τοῦ ***Σαΐν᾽*** (ἴσως ἐκ τοῦ Τουρκ. ὅαχὶν = ἱέραξ), τοῦ ***Καστάν᾽*** (ἀπὸ ἑν. ὀνομαστ. ὁ Κάστανον ἢ Καστάν-τ-ς), τοῦ ***Ρακανᾶ***, τοῦ ***Ποπόλα***, τοῦ ***Σιτδάν᾽***, τοῦ ***Κουτούζ᾽***, τοῦ ***Μανέα*** (ἐκ τοῦ οὐσ. ***μανίν;***) αὐτ., ὁ ***Σαπάνον*** Λιβ., ὁ ***Τζιράνον***, ὁ ***Κουλεάνον***, ὁ ***Μαρζουβάνον***, ὁ ***Πιρινόν***, ὁ ***Σατάς***, ὁ ***Τουρνὰς*** αὐτ., ὁ ***Σαμὶν*** Χαλδ., ὁ ***Κελεμούρ-τ-ς*** Ἀργυρ. ὁ ***Σαρβέκ᾽ς*** (καὶ Σερβέκ᾽ς), ὁ ***Κοδίκ᾽ς***, ὁ ***Περτζέλ-τ-ς***, ὁ ***Κουτζούπ᾽ς***, ὁ ***Κρακράς***, ὁ ***Χοδολέον***, ὁ ***Ζουντούρ-τ-ς*** (ἤδη τὸ 1713 «Κυριάκος Ζουντούρις») αὐτ., ὁ Τελπίης (γεν. τοῦ Τελπίζ᾽) Λιβ., ὁ ***Μασμάν-τ-ς*** Χαλδ., ὁ ***Σεκρεμές***, ὁ ***Σεπήρης*** (ἤδη τὸ 1725) αὐτ., ***Κολάσης*** Τραπ., ***Πουλούλ-τ-ς***, ***Σεράσης***, ***Μαρμάνης*** αὐτ., ***Χαΐτας*** Ἀργυρ. (Τουρκ. χαϊτὰ λῃστής), ***Πολάτος*** Ἀργυρ. κ. ἀ., ***Τσαντσουρέκ᾽ς*** Λιβ., ***Πισάνης*** Κερασ., ***Ζιλφῆς*** Χαλδ. (ἤδη τὸ 1700 «Κωνσταντῖνος προσκυνητὴς τῆς Ζιλφῆς»), Πιλίκογλου Λιβ., ***Κοπίκογλης*** δημογέρων Ροδοπ., ***Κασιμπούρης*** Τραπ. (Ἀρχεῖον Πόντου

[1] Τοῦτο ἴσως ἐκ τοῦ Τουρκ. ζαμὰν = καιρός.

τ. Γ′ σ. 168), ***Μουρούης*** Χαλδ. κ. ἀ. ἀντὶ Μουρούζης, (ἐξ οὗ καὶ τὸ χωρίον Μουρουζάντων). Τὸ τελευταῖον τοῦτο προῆλθεν ἴσως ἐκ τοῦ Περσ. ***μιρζὰ*** (ὑστερογενοῦς τύπου τοῦ ἐμιρζὰ = ἐμὶρ ζαδές), ὅπερ ἐπιτασσόμενον τοῦ κυρίου ὀνόματος παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐσήμαινεν ἡγεμόνα ἀρχούσης οἰκογενείας.

Ἀξιοσημείωτα ἀναφορικῶς πρός τινα τῶν ἐν ταῖς προηγουμέναις κατηγορίαις μνημονευθέντων ἐπωνύμων εἶναι καὶ τὰ ἑξῆς:

α′) Πολλὰ ἐπώνυμα παρελθόντων αἰώνων ἐν Χαλδίᾳ τοὐλάχιστον ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος συνηθιζόμενα (ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ χειρογράφου κώδικος τοῦ ἐν Ἀργυροπόλει μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου) σὺν τῷ χρόνῳ ἐξέλιπον, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἐξέλιπον οἱ φέροντες ταῦτα ἢ τὰ μετέβαλον οἰκειοθελῶς οἱ ἴδιοι ἢ οἱ διδάσκαλοι ἐν τοῖς σχολείοις, οἱ ὁποῖοι μάλιστα ὑπὸ ὑπερμέτρου πρὸς τὸ ἑλληνίζειν ζήλου κινούμενοι τινὰ μὲν καὶ ἰδίως τὰ Τουρκικὰ ἢ καὶ τὰ κατὰ τὸ ἥμισυ τοιαῦτα ἀντικατέστησαν δι' Ἑλληνικῶν ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ τοιούτων, ἄλλα δὲ ὅλως Τουρκικὰ μετέφρασαν (πολλάκις μάλιστα κακοστόχως καὶ ἀνεπιτυχῶς) εἰς ὅλως Ἑλληνικά, ὡς καταφαίνεται ἐκ παραδειγμάτων τῶν προηγηθεισῶν κατηγοριῶν. Εὐνόητον ἄρα διατί πολλὰ ἐπώνυμα Τουρκικὰ προσέλαβον τὴν κατάληξιν - ***ίδης*** καὶ ἄλλων τὸ β′ συνθετικὸν - ***όγλου*** ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ - ***πουλλος*** (-όπουλος) ἰδίως ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 18ου αἰῶνος, ὅτε πλέον, ἐπιτραπείσης ὑπὸ τῆς Τουρκ. Κυβερνήσεως τῆς ἱδρύσεως σχολείων Ἑλληνικῶν, ἀκατάσχετος καὶ ὁ ἐν Πόντῳ Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ μορφώσεως διψῶν ἑλληνισμὸς ἐζήτησε ν' ἀναγεννηθῇ καὶ ἀναζωογονηθῇ διὰ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἀντὶ τῶν ὁποίων, ὡς γνωστόν, προηγουμένως ἐδιδάσκοντο τὰ κοινὰ λεγόμενα γράμματα πανταχοῦ. Τότε ἐπανῆλθον εἰς ἀναβίωσιν, ὡς ὑπῆρχον πρὸ τῆς τουρκοκρατίας καί τινα καθαρῶς Ἑλληνικὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα ἀντικατασταθέντα κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τὸν σκληρὸν τῆς δουλείας ζυγὸν διὰ Τουρκικῶν. Διετηρήθησαν ὅμως καὶ πάλιν εἰς ληξιαρχικὰς πράξεις, συμβολαιογραφικάς, δικονομικὰς καὶ ἄλλας τοιαύτας τὰ Τουρκικὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα τῶν λεγομένων Κλωστῶν ἤτοι Κρυπτοχριστιανῶν καὶ τενεσούριδων, διότι αἱ κατὰ τόπους πολιτικαὶ ἢ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τῇ ἀξιώσει βεβαίως τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἐξηκολούθουν θεωροῦντες αὐτοὺς Τούρκους καὶ οὐχὶ Ἕλληνας Χριστιανούς.

β′) Τινὰ τῶν εἰς - ***έτες*** (ἐκ τοῦ - ώτες = ιώτης) καὶ - ***ίτες*** κυρίως ***ἐθ***νικῶν οἱ διδάσκαλοι ἐν τῇ ἀκαθέκτῳ αὐτῶν ὁρμῇ πρὸς τὸ ἑλληνί-

ζειν πολλάκις μάλιστα καὶ ἄνευ ἀνάγκης μετέβαλον ἐπὶ τὸ δῆθεν ἑλληνικώτερον ἀντικαταστήσαντες τὰς καταλήξεις ταύτας διὰ τῆς πανελληνίου - ***ίδης*** καὶ οὕτω κυρίως ἐθνικὰ ὀνόματα μετετράπησαν εἰς ἐπώνυμα. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς: ***Κογκαλίδης*** ἐκ τύπου διαμέσου ***Κογκαλίτες*** προελθόντος ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ Κόγκαλου (=ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα χωρίον ***Κογκᾶ***), ***Κοροξενίδης*** ἐκ τύπου ***Κοροξενίτες*** προελθόντος ἐκ τοῦ Κοροξενὸς (ἀντὶ Κορονεξενὸς=ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ ΒΔ τῆς Ἀργυρ. χωρίον ***Κορόνεξα***), ***Κρανίδης*** ἐκ τύπου ***Κρανέτες*** (τ. ἔ. Κρανεώτης) ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα χωρίον ***Κράνᾳ***, ***Κρωμίδης*** ἐκ τοῦ (Κρωμέτες, ὡς συνηθίζεται, ἀντὶ Κρωμνίτες) ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὴν πρὸς Β τῆς Ἀργυροπ. ***Κρώμνην***, ***Μουζαινίδης*** ἐκ τοῦ ***Μουζαινίτες*** (ὡς φέρεται ἐν τῇ συνηθείᾳ) ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὴν ***Μούζαιναν***, περιφέρειαν πρὸς Β τῆς Ἀργυρ., ***Μουρατχανίδης*** ἐκ τοῦ ***Μουρατχανέτες*** (τ. ἔ. Μουρατχανιώτης) ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ παρὰ τὴν Ἀργυρόπολιν ***Μουραχτάν***, ***Ξενίδης*** ἐκ τύπου ***Ξενίτες*** καὶ ***Ξενίτας*** (ὡς φέρεται ἐν τῷ κώδικι τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Γεωργίου τῆς Ἀργυρ. τὸ 1743) ὁ καταγόμενος ἐκ τοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ Ὄφεως χωρίου ***Ξένος***, ***Παρχαρίδης*** ἐκ τοῦ ἐν τῇ συνηθείᾳ τύπου ***Παρχαρέτες*** τ. ἔ. Παρχαριώτης (ἂν μὴ ἐκ τοῦ ἐν Λιβερᾷ ἐπωνύμου Πάρχαρος) ὁ διαθερίζων εἰς ***παρχάρι***, ***Σουμελίδης*** ἐκ τοῦ ***Σουμελίτες*** καὶ ***Σουμελίτας*** (ὡς φέρονται ἀμφότερα ἐν τῷ προμνησθέντι χειρογρ. καὶ ὡς ἐπώνυμα καὶ ὡς κύρια ὀνόματα) κυρίως ἐθνικὸν προελθὸν ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς ἱερᾶς μονῆς ***Σουμελᾶ*** (πβ. καὶ Λεξικογρ. Ἀρχ. τόμ. Ε΄, σ. 205), ***Χρυσουλλίδης*** ἐκ τύπου ***Χρυσουλλέτες*** (τ. ἔ. Χρυσουλλιώτης) ὁ καταγόμενος ἐκ τοῦ ***Χρυσουλλῆ*** μικροῦ συνοικισμοῦ ΝΔ τῆς Ἀργυροπόλεως.

Δ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ * 1939

Α.Π.Θ.